

Braşovai Lapok

Ára 5 lej Hétfő Főszerkesztő: Szele Béla dr. 169. szám XXXVII. évtolyam Ára 5 lej

Jorga: Őh, lelkek, egyesüljétek!

Jorga miniszterelnök a regáiba helyezett magyar vasutasokhoz adresszálvá, üzenetet küldött lapjában a romániai magyarságnak. A felhívás lényege, hogy az erdélyi otthonukból kényszeráttelepítést élvező vasutasok ezt a helyzetváltozást ne tekintsek üldözésnek, hanem megtiszteltetésnek, mert ezzel a lelkek egyesülését szolgálják.

Az nem baj, hogy éhez a családját, szerény hajlékát, kis gazdaságát, több évtizedes vezetői munka, családi kapcsolat, szülőföld és anyanyelv egyetlen enyhítő, vigasztaló érzését kell megtagadnia és idegen környezetben, övétől távol, bizonytalan sorsban kell új életet kezdenie a magyar vasutasnak, a lelki egyesülés boldoggá fogja tenni egész — az összeroskadásig, az éhenhalásig.

Mintha ama római fogoly szerencsését élvezné és élveznének mindnyájan magyarok, a ki meglátván, hogy akasztófát ácsolnak, szegyet ütött a mellébe, de, mikor megtudta, hogy a bírót másnak szól, ellenben őt bárdal való fejvesztésre ítélték, egészen felvidult, fogadjuk a váratlan kedvezményt, hogy nagyobb katasztrófa helyett a lelki egyesülés címén mondják ki a halálos ítéletet.

A lelki egyesülést azonban, miniszterelnök ur, nem ez a sorvasztó, nyomasztó, egzisztenciát halálra taposó rendszer menti meg, — ez csak eltasztja, elidegeníti egymástól a lelkeket, — hanem az igazságos és emberies kormányzás, a szerzett jogok tisztelete s a munka páratlan megbecsülése és honorálása. Ha majd ez a szellem hatja át a kormányt, a parlamentet, az egész közéletet és a magyar vasutast nem helyezik át a lelki egyesülés túrtyáján, hanem a lelki egyesülés céljából megadják neki, ami megilleti és ott erősíti meg sorsában, ahol kötelességét hiven teljesíti, s mindenki az érdeme és érdeke szerint bántanak el, akkor következik el a lelki egyesülés.

Egy ágy és kilenc gyermek

Hová züllött már a nyomorúsággal való elbánás, ime a döbbenetes példa: egy regáti községben hajnali négy órákor már felveri a végrehajtó az adóalanyt, hogy foglaljon nála. Az álmában megrohant ember annyira megrendült, hogy szívszélhűdést kapott s meg is halt.

De a végrehajtó még sem ment hiába. Sikertől a lipcani kereskedő egyetlen ágát lefoglalt. Micsoda érték a kincstár számára! Kivált, hogy annak a kilenc gyermeknek, akit a halálra foglalt kereskedő hátrahagyott, még egy szalmazsák sem maradt, amelyen össze kuporogva még alhattak volna. Minden értéket elvitt a végrehajtó, csak a kilenc értéktelen élet maradt vissza, árván, nyomorultán.

A község népe megszánta szegényeket és deputációt küldött a pénzügyminiszterhez, juttassa vissza szegényes polgárait az árváknak. S a miniszter még képes rá, hogy nagy honmentő gondjai mellett megteszi, visszaadja az ágyat a szalmazsákkal és a párnákkal. A kincstár már ugys megvette a magáét, foglalt s nem is eredménytelenül. Talán a többiek fizetni fognak, ha nem is tudnak.

Nem kisebbségi ügy, nem is regionalis bosszu, a regátban történt, sovinizmus, elölételt nem játszott szerepet benne. Milyen felemelő, hogy mégis történnek dolgok, amelyek az egyenlőséget és a törvényességet sugározzák ki s alkalmat adnak egy mindenható miniszternek, hogy a nyomorultakkal és elhagyottakkal szemben irgalmasságot gyakoroljon.

Es arra is alkalmat, hogy büszkének legyünk rá, milyen nagyszerűen működik nálunk a hivatal: a végrehajtó már reggel négy órákor munkában, s alig foglalta, a delikvens már összeesik és meghal, s utána kilenc gyereknek nem marad szülője, párnája. Aranybakkellepe foglalni, aki így tud foglaltatni.

Nem alaptalan kánikulai kombinációk

Miért készül olyan gyorsan az új választói törvény

Nyári mérleg, amely nem tudni, hogy őszre melyik párt javára bilien
Ki jön: Averescu, Duca, vagy Maniu

Bukarest, július 25.

A parlamenti ülésszak végén a kormány sikerült meglehetősen nyugalmi helyzetet teremtenie magának nyári, gyakorlati munkája számára. Pop Valér dr., erdélyi miniszterre történt kinevezésével legalábbis átmenetileg leszerelte a kialakuló erdélyi frontot, míg Manoillescunak a kabinetből való kiemelésével jelentős mértékben erősítette azt a látszatot, hogy nem akar egyéb lenni technikai, szakértői tekintélykormánytól, amely első sorban rendet kíván teremteni az államháztartásban s meg akarja vetni a legvégső takarékoság jegyében történő gazdálkodás alapjait.

Módot nyert illetéknéppen arra, hogy a nyár folyamán zavartalanul végrehajtsa a rendkívüli parlamenti ülésszak ugyancsak dúsz törvénykezését, amelyet az előző kormány által nagyrészt megvalósított decentralizáció és helyi autonómia megszüntetése mellett a gazdasági érdekek költségvetési szempontból való kezelése jellemez. Annak a közéleti hetven, nagyrészt jelentős horderejű törvénynek a gyakorlati alkalmazása, amelyet az egyhónapos parlamenti szesszióal megszavaztatott, nagy nyári munkaprogramot ad a Jorga-Argetoianu-kormányának s ennek eredményei fogják meghatározni további létjogosultságát. Az őszre mindenesetre ki fog derülni, hogy a Jorga-kormány megfelelt-e a feladatának: az ország gazdasági és politikai erőviszony-játéka lehiggasztásának és kiegyensúlyozásának, ezzel pedig éppen annak a célnak, hogy fölöslegessé tegye önmagát. Mert, hogy csak „ad hoc”, átmeneti megoldásnak tekinthető az uralma, az rögtön keletkezésekor világos volt, most meg, amikor bebizonyult, hogy távolról sem pártföldötti és képtelen volt létrehozni az igazi nemzeti egyet, egészen kétségtelen is.

A belpolitika meglehetősen lehült berkeiben szinte általánosan az a vélemény, hogy a Jorga-kormány máris kimerítette létjogosultságát s az ősszel aktuálissá fog válni visszavonulásának a kérdése, azaz, hogy a mór akkor már mehet is.

Ezt a feltevést számos tünete építik. Vannak például, akik Manoillescunak a Nemzeti Bank élére történt kinevezésében a fiatal „homo regius”-nak a jövő politikai élet számára való kimentését és konzerválását látják.

Senki sem akarja hinni, hogy az ambíciózus politikus, aki még el sem ért férfikora delelőjére, a politikai életbe való visszatérés garanciája nélkül engedte volna magát bezártni a fináncpolitika kolostorába, bármennyire nagyszerű karrier-beteljesülésnek látszik is ez.

A Jorga-kormány közeli távozásra van itélve, — mondják, — s miután Manoillescunak a kabinetnek a kebelében ugys düllőre vitte már minimális gazdasági programját, a „legfőbb alkotmányos tényező” jónak látta egyelőre félrevonni s kimélni a további politikai elhasználdástól, amely most már szükségtelenné vált.

Új választójogi reformon dolgozik Jorga, — ezt is bizonyítéknak veszik az ugynevezett politikai körökben arra, hogy nem lesz hosszú élete a kormánynak.

Az új választójogi reform arra való, hogy ennek alapján vegye újra kezdetét a pártpolitikai élet, a közélet erőinek a szabad versengése a hatalomért, az ország ügyeinek irányításáért. „Beavatottak” tudni vélik, hogy az első választás éven a sok tekintetben

megszorított, szűkebbre vett és retrográd alapon már más kormány fogja lefolytatni, amint hogy más kormány fogja használni a közigazgatási és a minisztériumok szervezéséről szóló törvény reformjának is; amely a tultengő és tuldrága tisztviselő-apparátus problémájának a kemény díóját próbálja szétörtni.

Hogy melyik párt fogja megalakítani az új párturalom első kabinetjét, arra nézve se szeri, se száma a többé-kevésbbé valószínű találgatásoknak. Averescuék mellett sürün esik szó, Duca-Argetoianu-kombinációról, ugyanekkor pedig az uralkodó elégtételekpen, Maniunak a hatalomra való visszahívásáról. Így mind a három nagy párt hívei egyaránt kecsgethetik magukat a közelit kormányrakerülés reményével.

Ha minden bizonnyal vérmeseknek hatnak is az újraéledező pártok reménykedései, az aligha kétséges, hogy

az ősz nagy esemény-termést ígér a belpolitika mezején.

A június-júliusi rendkívüli parlamenti ülésszak kánikulai heve tulkorán kiérlette a tavaszi változások gyümölcseit, s megmutatta, hogy a Jorga-kormány tartósabban nem nyújthatja azt, amit tőle vártak.

A pártokat nem tudta fölöslegessé tenni s az ország legsúlyosabb, gordiusi csomóknak tekinthető problémáit nem meri több határozottsággal megragadni és megoldani, mint amazok.

Nem függetlenebb, nem tekintélyesebb, mint a pártok, mert nemzeti egység és párt-szerűtlenség helyett, maga is párttá jelentéktelenedett. Még pedig nem is olyan szilárd, jól összedződött párttá, mint a többiek, amelyek most, ilyen hamarosan, elvitatják tőle a hatalmat.

Az őszre máris benne leszünk az új pártjátékban, legalábbis minden jel arra mutat.

Spanyolországban teljesen felborult a helyzet

Madrid, július 25

Ugyilátszik a spanyol események feltartóztatlanul rohannak a végkifejlés felé s nehéz ma még megjósolni, hogy mikor és milyen kormány fog ismét rendet teremteni az egyensúlyát veszített országban.

Sevilla utcáira mára már a tüzéség is kivonult s a kommunisták székházát ágyutűzzel romhalmazzá lőtte. Előzőleg az összes környékbeli házakat teljesen kiürítették. A felkelők idejében megneszelték a készülő veszedelmet s úgy ezt a házat, mint másik két otthonukat elhagyták s a környékbeli házakban rejtőzködtek el, ahonnan tovább folytatják a tűzharcot.

Barcelonában a központi kormány elrendelte a Szindikalista Szervezetek feloszlatását, a hírek szerint azonban Macia ezredes megtagadta a rendelet végrehajtását.

A sevillei események hatása alatt Madridban is rendkívül kiélesedett a helyzet s a folytonos összeesapások következtében a kormány kénytelen volt itt is kihirdetni az ostromállapotot.

Ugyancsak zavargásokat jeleznek a bányavidékekről, ahova a kormány nagyobb csapatokat küldött.

Péntek este óta minden összeköttetés megszakadt Spanyolországgal. Egyetlen távirat vagy telefon jelentés nem érkezett Madridból, amiből arra lehet következtetni, hogy Spanyolországban teljesen felborult a helyzet.

A „Graf Zeppelin” és zaksarki utja

Ballont ereszt'enek fel a sztratoszférába a Graf Zeppelinről

Berlin, július 25.

A „Graf Zeppelin”, amely pénteken este hat órákor érkezett Friedrichshafenből a Berlin melletti staakeni repülőtérre, simán szállt le, miután néhány kört irt le előbb a főváros felett. Leszállás után azonnal kiegészítették a léghajó benzin- és vízkészletét.

Felvett ezenkívül egy hordó olajat és ezer font élelmiszerkonzervet.

A léghajó szombaton hajnali 4 óra 30 perckor folytatta útját Leningrád felé, a honnan, rövid időzés után, tovább repül az Északi Sarkra.

A „Graf Zeppelin” légi laboratóriumában Ljungdahl és Hausmann professzor megtekinték az előkészületeket a magnétikus vonzások mérésére, míg egy másik kabinban Aschenbecher és Basse professzorok geofotográfiai felvételeket fognak készíteni.

kus vonzások mérésére, míg egy másik kabinban Aschenbecher és Basse professzorok geofotográfiai felvételeket fognak készíteni.

A léghajóról az Északi Sarkon fel fognak engedni egy ballont, amely automatikus sztratoszféra-méréseket fog végezni.

A feleresztendő ballon két és fél méter átmérőjű, hidrogénnal van töltve és jelenleg a Graf Zeppelin egyik fülkéjében van elhelyezve. A ballonba egy automatikus rádióleadó-készülék is be van építve, amelyről a Graf Zeppelin-anyahajón elhelyezett rádiófelvevő felfogja a sztratoszféra széláramlatait és zörejeit. A ballont az északsarki út folyamán naponta felengedik a sztratoszférába.

A szerencsétlen nyugdíjasok offenzívájától

Katonaság védte meg a temesvári pénzügyigazgatóságot

Harminchat nyugdíjas koldulási engedélyt kért a várostól

Temesvár, július 25.

A romániai, helyesebben az erdélyi és bánati nyugdíjfronton egyedülálló eseményként könyvelhetjük el a temesvári nyugdíjasok mozgalmát, amely azzal a lépéssel, hogy küldöttségileg keresték fel a temesvári konzulátusokat és hívták fel a külföldi figyelmét arra, hogy a román állam nem tartja be a békeszerződésekben vállalt kötelezettségeit, az elkeseredésnek és kétségbeesésnek legtragikusabb bizonyítékát adták. Azok az ígéretek, amelyek a napok óta minden illetékes fórumot végigjáró temesvári nyugdíjasok kaptak, természetesen ígéretek maradtak és a pénzügyigazgatóság a megnyugtató kijelentések után sem jutott abba a helyzetbe, hogy a nyugdíjakat kifizessék.

Igy a temesvári nyugdíjfronton a harc folyik tovább, sőt azt is nyugodtan leírhatjuk, hogy a szerencsétlen nyugdíjasok és a hatóságok között szabályszerű hadiállapot köszöntött be.

A pénzügyigazgatóság mára megszakította a diplomáciai viszonyt a nyugdíjasokkal és védelmére katonaságot s rendőri karhatalmat mozgósított.

Szombaton reggel ismét hatalmas tömegbe verődtek a temesvári nyugdíjasok és felvonultak a pénzügyigazgatóság elé. Az volt a szándékuk, hogy újból felkeressék a pénzügyigazgatóságot s figyelmeztetik arra, hogy a többször elhangzott ígéretekre eljöttek a régen várt nyugdíjért. Reményeikben azonban csalódtak.

A nyugdíjasok nem juthattak be a pénzügyigazgatóság épületébe, mert annak bejáratát erős katonai és rendőri karhatalom őrizte.

Demonstrációjuknak egyetlen eredménye az volt, hogy a pénzügyigazgatóság urai közlik, hogy majd a pénzügyigazgatóság kapujára kifüggesztett hirdetésnyel közlik, mikor kezdődik a nyugdíjak kifizetése.

A nyugdíjasoknak tehát ma reggel is üres kézzel kellett távoznia a pénzügyigazgatóság elbarrikádozott bejáratától. A gummit és a szuronyt elől meghátrált ez a megalázott, éhhalállal küzdő tömeg, amelyben már az ígéretek tartják a lelket.

És ezután játszódtott le az erdélyi nyugdíjas nyomor legsúlyosabb fejezete. A nyugdíjas tömeg a Dikasztérium sívár és reménytelen épületömbjé mellől elkanyarodott a Jenő herceg-tér irányába. Újból felvonultak a városházára, mert szerencséjükre ennek bejáratát nem erősítették meg karhatalmi osztagokkal.

Előzőlőtték a városháza folyosóit s egy részük kérvényeket szorongatva tüntet el a népjóléti ügyosztály ajtaja mögött. Mit kerestek a jobb napokat látott emberek a város ama ügyosztályánál, ahol tudvalevőleg szegényügyeket intéznek, már amennyire a bürokrácia utvesztőiben szegény emberek problémáit megoldhatják? Nem akarjuk különösképpen aláhúzni a nyugdíjasok vizitjét a temesvári városházán, csak egyszerűen a tényállást közöljük:

Harminchat temesvári nyugdíjas, aki hónapok óta hiába várta az államháztartás ki nem fizetett járándóságait, koldulási engedélyért adott be kérvényt.

Együttal közölték azt is, hogy mártól kezdve, az államkincstár hibájából munkanélkülieknek tekintik magukat és mindaddig, amíg a pénzügyigazgatóság ki nem fizeti járándóságaikat, igényt tartanak a város munkanélküli segélyeire.

Egyelőre ezeket jelenthetjük az erdélyi nyugdíjfront temesvári szakaszának eseményeiről.

Julius 28-ig haladékokat kapott a Hargita bank

Ha eddig az időpontig nem tudja rendezni ügyeit, megtartják a július 30-ra kitűzött csődtárgyalást

Csiksztereda, július 25.

A Hargita-bank ügyében ma fordulat állott be, amennyiben a bank az utolsó pillanatban, letétbe helyezett 250.000 lejt ügyeinek rendezésére. Miután azonban ez az összeg korántsem elegendő a milliós követelések kiegyenlítésére, az érdekeltek felek úgy döntöttek, hogy július 28-ig haladékokat adnak a Hargita-banknak

és ha eddig az időpontig kötelezettségeinek nem tud eleget tenni, úgy a július

30-ra kitűzött csődtárgyalás mindenképpen való megtartását kéri a törvényszéktől.

A bank nehézségeivel kapcsolatban most súlyos szemrehányások hangzanak el Vasu volt avereszkánus prefektus, a bank alapítója ellen, aki a legnagyobb terrorral hozta létre annakidején ezt a pénzintézetet és valósággal kényszerítette a különböző egyesületeket, hogy betétjeiket a Hargita-bankhoz vigyék át.

A szörnyű kánikula után:

Moldovában téliesre fordult az idő

A fagy erős károkat okozott, az állóvizek tetején jégkéreg kepződött

Bukarest, július 25.

Az elmúlt éjszaka olyan fűrésa meglepetést hozott Romániának, amiben emberemlékezet óta nem volt része. Már a kora reggeli órákban Moldova több városkájából és községéből az a meglepő jelentés érkezett Bukarestbe, hogy az éjszaka folyamán a hőmérséklet katasztrofálisan lehült, az állóvizek tetején gyenge jégréteg kepződött, a könnyebb növények pedig lefagytak.

A szinte hihetetlennek látszó hirtelenséggel később hivatalos helyről származó szakértői jelentések is megerősítették. Ezek szerint szinte egész Moldova területén

letén téliesre fordult az időjárás. A hideget este északi szél hozta, a reggeli órákban pedig a hőmérő a fagypont alá esett. A szokatlanul érdekes, de súlyos károkat okozó jelenség addig tartott, a míg a felkelő nap lassan felmelegítette a levegőt. Az elmúlt hetek rendkívüli meleg időjárása után azonban ez a lassu felmelegedés is téli hidegként hat, úgy annyira, hogy az emberek télikabátot szedtek magukra.

A meteorológiai intézetek egybehangzó jelentése szerint Kelet-Európa fölött hideghullám vonul végig. A moldovai szokatlan lehülés már ennek a hideghullámnak az eredménye.

Nem sikkasztás történt,

hanem politikai hajsza folyik Nagyváradon

Nagyvárad, július 25.

A nagyvárad városi adminisztráció néhány tisztviselőjének állítólagos 40 milliós „sikkasztása” ügyében érdekes és mindenképpen jellemző fordulat állott be.

A nagy garral bejelentett hatalmas sikkasztás és a sorozatos visszavételek tö-

mege ugyanis rövidesen egészen apró és jelentéktelen mulasztásokra olvadt, a melyekért még a fegyelmi vizsgálat is erőszakoltnak látszik, nemhogy büntetésük a tömeges felfüggesztés legyen.

Kétségtelen, hogy az erőszakosan felújított és tendenciózusan terjesztett híreket erősen alátámasztani látszott az a tény, hogy a vizsgálóbíró indígyára a felfüggesztett tisztviselők vagyonára negyven millió erejéig büntügyi zárlatot rendeltek el. Ilyen előzmények után mindenkor sorozatos letartóztatásokat várt, vagy legalább is a büntvádi eljárás szigorú megindítását azok ellen, akik a közvagyonból ilyen hatalmas összegeket kezelték el a maguk javára. Ez azonban nem történt meg.

A büntvádi hatóságok nem tartották indokoltnak és jogosnak az erőteljesebb fellépést, amiből már gyanítani lehetett, hogy a csúnyán megnádolt és felfüggesztett tisztviselők nem is lehetnek annyira bűnösök, mint ahogyan érdekeltek helyeken hirdetik.

És valóban ez az igazság. A 10–11, sőt 15 milliós büntvádi zárlatokat azon a címen rendelték el a felfüggesztett tisztviselők nagyrésze ellen, hogy nem hajtották be kellő erővel az adókat. Az adózók ki-merülése és a rendkívül súlyos gazdasági helyzet miatt vonták tehát felelősségre azokat a tisztviselőket, akik valóban nem

tehettek arról, ha a már sokszorosan megnyuzott polgárság nem tud eleget tenni idejében a várossal szembeni fizetési kötelezettségeinek.

Most már csak arra volt kíváncsi mindenki, hogy honnan és miért indult el ez a brutális és kíméletlen hajsza? Kiderült ez is. A belügyminisztériumból bizalmas utasítás érkezett, hogy a felelősségvonnást terjesszék ki Egy volt polgármester ellen is, illetve az ő vagyonára is rendelkezés el a büntvádi zárlatot. Itt van a magyarárzat. Politikai hajsza a volt nemzeti parasztpárti polgármester és városi tanács ellen. Ezért kellett olyan súlyosan meghurcolni 12 érdemes városi tisztviselőt.

Szakítás a kormány és a Vlad Tepes liga között

Bukarest, július 25.

Benfentes helyről nyert értesülésünk szerint a kormány és a Vlad Tepes liga között, amely a választások alkalmával annyira buzgón támogatta Jorgát, komoly elhidegülés, sőt egyenesen szakítási szándék állott be. Jelentéseink szerint az ellentétek annyira komolyak, hogy Grigore Filipescu, a Vlad Tepes Liga elnöke, le akar mondani az ilfovi prefektusi méltóságáról.

A hirtelen jött elszakadási szándék okai még nem ismeretesek, politikai körökben azonban máris nagyon kommentálják az ügyet. Grigore Filipescu volt ugyanis az, aki az ugynevezett személyi kormányt évek óta sürgette, Jorga kinevezésekor pedig valóságos extázisban üdvözölte a „várvavárt” fordulatot.

A bukaresti pékek havonta róják le a kenyérbélyeg árát

Bukarest, július 25.

A bukaresti pékek szövetségének delegációja jelent meg Argetoianu pénzügyminiszternél, akinek előadták, hogy képtelenek a kenyérbélyeg-rendszer a törvény által előírt módon alkalmazni. Ezért kérték a minisztert, engedélyezze, hogy az eladott kenyérmennyiség után járó kenyérbélyeg értékét naponta egy összegben, vagy havonta fizessék be az államnak. Tekintve, hogy a gabonaértékesítési törvény egyik szakasza a minisztertől teszi függővé a módosítást, ahogyan a kenyérbélyeg értékét beajtja.

A miniszter megengedte, hogy havonta róják le a pékek az illetékeket a eladott kenyérmennyiség után.

A pénzügyminiszter figyelmeztette a pékeket, hogy a gabona ára nem emelkedett és így a kenyér árát sem emelhetik. Azokat a pékeket, akik drágábban árulják a kenyeret, szigorúan megbüntetik. A pénzügyminiszter szigorú rendelete folytán Bukarestben a kenyér árak változatlanok.

Senki sem mehet be a minisztériumokba

Bukarest, július 25.

A minisztériumokban napok óta „nagy takarítás” folyik. Tegnap óta senki, még a parlament tagjai sem mehetnek be egyik minisztériumba sem. A minisztériumok előtt őrségek vigyáznak arra, hogy a tisztviselőkön kívül senki más át ne léphesse a minisztérium küszöbét. Ez a váratlan és szokatlan intézkedés rendkívül nagy feltűnést keltett és különböző kombinációkra adott alkalmat, annál is inkább, mivel az érintett miniszterelnökségi rendelkezés nem indokolja a minisztérium elzárását a közönség elől, amelynek eddig csak kivételes esetekben és meghatározott órákban volt joga belépni valamelyik minisztériumba.

A miniszterelnökség most újabb rendelkezést adott ki ezzel kapcsolatosan, amelyben elrendeli, hogy

minden minisztériumban ellenőrző szerveket létesítsenek, amelyeknek a feladatuk, hogy a hivatalokat körüljárva megállapítsák, nem maradt-e bent valaki a hivatalában a hivatalos idő után is.

Hogy meddig lesznek elzárva a minisztériumok, nem lehet tudni.

Egyelőre évekre visszamenőleg felülvizsgálják a lezárt aktákat és a még folyamatban lévő ügyek aktáit, mert a minisztériumokban rendkívül sok szabálytalanságnak jöttek a nyomára, és igen sok fontos aktából fontos iratok hiányzanak.

Telefon: 518

„MODERN MOZGÓ” BRASSO

Szombaton és vasárnap premier

Izgalmas, lebilincselő nagy kalandfilm

WLADIMIR GAIDAROW

első hangosfilmje

„A szenvedély hullámain”

MAGYAR FELIRATOK.

2 felvonásos előjáték, világszenzáció! Németül beszélő kutyafilm!

„A gyilkos inguóra”

Szombaton d. u. 3–5-ig
Vasárnap d. u. 3–5-ig
Közvetlenül
énekelő hangosfilm

MATINÉ

10–15 lejes helyár

„Boldog napok”

Vasárnap d. e. 11–1-ig

MATINÉ: „A vöröshaju”

10–15 lej. CLARA BOW-al.

Curtius és Brüning hazaérkeztek

A német nehézipar szakított Hitlerrel

Betiltották a nemzeti szocialista és kommunista lapok egyrészét

Berlin, július 25.

A nagy érdeklődéssel várt londoni konferencia meglehetősen vigasztalan eredményre a német főváros sajtójában pesszimista hullámokat kavart fel. A berlini lapok többsége leszögezi, hogy London is csak ideiglenes megoldást hozott, s ha van útja valamerre a gazdasági kibontakozásnak, akkor az nem lehet más, mint az önszervezés rendszerének kiépítése a gazdasági élet folyamatosabbá és biztonságosabbá tételére. A Deutsche Tageszeitung kiemeli, hogy egy pillanatra sem lehet halogatni a Németország gazdasági talpraállításhoz szükséges belső munka megindítását. A Germania is ideiglenes megoldásnak látja a londoni konferencia vérszegény határozatát és a fegyelmezett és kitartás fontosságára figyelmezteti a német népet.

A német közhangulat is beletörődött a helyzetbe és a külföldi segítségre számító nép felfogása is eltolódott abba az irányba, hogy

Németországnak a válság heteit, esetleg hónapjait teljesen önerejéből kell vé-

gigerekednie.

A londoni eredménytelenség természetesen komolyan megérezte hatását a gazdasági életben s több berlini lap már közölte azt a hírt, hogy a birodalmi bank a kihitelezések újabb megnevezésére határozta el magát és a visszleszámitolási kamatlábat erősen fel akarja emelni.

Ezt a hírt azonban hivatalos helyről erőlyesen megcáfolták.

A Hoover-terv realizálása

A hét hatalom kiküldöttjeit Londonban teljesen lefoglalta a német gazdasági válság elhárítására szükséges intézkedések megvitatása s így a Hoover-féle moratórium elfogadásával felvetett problémák elintézésére nem nyílt alkalom. Most a Daily Telegraph diplomáciai levelezője arról értesül, hogy a Hoover-terv részletkérdéseinek tanulmányozására kiküldött szakértői bizottság, amely tárgyalásait a hét hatalom londoni konferenciája miatt megszakította, ma ismét megkezdte tanácskozásait.

Magyarország megkapja a nagy kölcsönt

Budapest, július 25.

A magyarországi politikai és pénzügyi körök figyelemre most két irányban oszlik meg. Egyik felől a kormány számára kivételes hatalmat biztosító törvényjavaslat, másfelől pedig a külföldi kölcsön megkötésére irányuló tárgyalások állanak az érdeklődés előterében.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter pénteken este újabb rendeletekkel szabályozta a pénzforgalmat. Az első rendelet a

gabonakereskedelelem céljaira szükséges csekkövetelések, folyósamlak és betétek felszabadításáról intézkedik. A rendelet szerint a hivatásos gabonakereskedők elhetnek a liberálás, azaz betétkövetelés felszabadításának jogával, azonban kötelesek igazolni, hogy az igénybevevett összegeket valóban gabonavásárlás céljaira fordítják. Igazolásukat kötelesek az érdekelt bankok is ellenőrizni.

A másik rendelet a kötött pénzforgalom életbeléptetése előtt lejárt váltók rendezésének megkönnyítésére vonatkozó intézkedéseket tartalmazza.

A külföldi kölcsöntárgyalásokról kedvező hírek érkeztek. — Régióta folytak ugyanis a tárgyalások az ötmillió fontos magyar kincstári jegyek elhelyezéséről a L'Union Parisien-nel, amely vállalta az átvevő szindikátus vezetését azokkal az angol bankokkal együtt, amelyek szintén részt vesznek az emisszióban. A magyar megbízottak a fontkölcsön felvételének feltételeit a külföldi bankcsoportokkal tárgyalják és helyben hagyták a pénzügyi tárgyalások eredményét.

Stimson elutazott Berlinbe

Stimson amerikai külügyi államtitkár, akinek berlini útját a londoni konferencia néhány napra elhalasztotta, pénteken este elindult Berlinbe. Elutazása előtt a londoni lapok munkatársainak kijelentette, hogy berlini útjának nagyon örönd, bár látogatása a német fővárosban csak igen rövidleleketü lesz és hétfőn már visszatér Londonba. Berlini látogatása egyébként nincsen összefüggésben az aktuális pénzügyi helyzettel és a londoni konferencia határozatával, meri mindössze régebből kidolgozott kérdések meg-

tárgyalására utazik Berlinbe.

Ileana hercegnő nem tért át a katolikus hitre

Bukarest, július 27.

Ileana hercegnő házasságával kapcsolatban a világsajtót az a hír járta be, hogy a román hercegnő a pápa egyenes kikötésére áttér a római katolikus vallásra, mert a szentszék csak ebben az esetben hagyja jóvá a királyi nászt. Ezt a hírt látszott megerősíteni az a tény is, hogy az esküvői szertartást nem a görög-keleti, hanem a római katolikus rítus szerint végzi el Szinajában Cisar érsek.

Hivatalos helyről most cáfolatot adtak ki az elterjedt hírekkel kapcsolatban. E cáfolat szerint nem igaz az, hogy a hercegnő elhagyná a görög-keleti hitet s a római katolikus vallásra térne át.

Politikai pikantéria, nem több, de

azért a bukaresti lapok erősen foglalkoznak vele. Ileana hercegnő esküvőjére — mint ismeretes — a politikai pártok vezetőit is meghívták. A meghívottak terjedelmes névsorát az udvari marsalli hivatal állította össze. Ebben a névsorban Maniu Gyula a 68-ik helyen szerepel. Utána így következnek a nevek: 69. Mihailescu, 70. Vajda Sándor, 71. Lupu, 72. George Bratianu, 73. Duca. Ezután jönnek a többi pártvezérek.

Duca tehát Maniu és Vajda után került, sőt megelőzi a liberális párt elnökét az ellenliberális párt feje: Bratianu George is. A bukaresti politikai körök nem mulasztják el, hogy ebből a sorrendből érdekes következtetéseket vonjanak le.

Titulescu végleg megbukott

Ghica külügyminiszter veszi át Romániának a Népszövetség előtti képviseletét

Bukarest, július 25.

Titulescu távozását, illetve eltávolítását szándékának a híre egyre nagyobb hullámokat kavart egy politikai, mint a román közéletben.

A kormányhoz közel álló lapok napon-ta tájtékoztató cikkekkel közölnek Titulescu ellen s már-már hazaárulónak nevezik azt, akit nemrégiben mint a haza megmentőjét várt és üdvözölt nemcsak a könnyen hevülő bukaresti utca, hanem az egész román közvélemény.

A kormányparti sajtó zajgása is eleget mond arról a súlyos konfliktusról, ami Titulescu és a kormány között kitört. Ez azonban még nem minden. Maga a külügyminisztérium is megkezdte az akcióját, hivatalosan is, Titulescu politikai pályájának elvágására.

Az Epoca szerint Ghica külügyminiszter hivatalosan bejelentette Genfben, hogy szeptember elsején megérkezik a

Népszövetség őszi ülészakára s személyesen veszi át a román delegáció irányítását.

Azt jelenti ez, hogy elveszik Titulescutól Romániának a Népszövetség előtti képviseletét is, amit a legkülönbözőbb kormányok alatt, sok éven keresztül, annyi bravúrral és eredménnyel tudott megtartani a maga kezei között.

Az Indreptareának is vannak értesülései a diplomáciai körökben készülő nagy eseményekkel kapcsolatban. Ez a lap úgy tudja, hogy rövidesen Dinu Cesianut is kicserélik s helyét maga Ghica foglalja el, mint párisi meghatalmazott miniszter.

Ez esetben természetesen lemond a külügyminiszteri tisztről, megtartja viszont azt a szerepet, amit a Népszövetségnek eddig Titulescu töltött be. Erre azért van szükség, hogy a mostani feszült politikai hangulatban Románia külön is kihangsúlyozza Franciaországgal szemben táplált szimpátiáját.



Brüning és Curtius Berlinben

Berlin, július 25.

Brüning kancellár és Curtius külügyminiszter egyébként ma reggel hazaérkeztek Berlinbe. Érkezésüknek hírére a pályaúdon óriási tömeg verődött össze, a vonat érkezése azonban nagy csatlódást okozott, mert

a két államférfi, valószínűleg a tünetek elkerülésére, már az utolsóelőtti állomáson kiszállott és autón hajtottak lakásukra.

Az újabb jelentések szerint a német sajtó a londoni konferencia erkölcsi eredményének, a német-francia viszony javulásának sem tulajdonít túlságosan nagy jelentőséget. A Berliner Tageblatt szerint Franciaország a német-francia viszonyt egyedül Németországgal akarja megvitatni, bár elképzelhető volna olyan megoldás is, amely valóban „európai kibontakozáshoz” vezetett volna és mindenképpen megnyugtatót volna. A jobboldali lapok tartózkodóan irnák, de cikkeikből pesszimista hangulatot lehet kiolvasni. — Lehetőnek tartanak egy francia-német közlekedést, de ennek előfeltétele az volna, hogy Franciaország gyökeresen változtassa meg eddig követett hatalmi politikáját.

A német gazdasági körök cseppet sem látják rózsásnak a helyzetet, amelyben a londoni konferencia sovány eredménye nem hozott enyhülést.

Már a döntés után bizonyos aggodalom vetett erőt a német piacon abban az irányban, hogy vajon a hét végén ese-

dékes bérfizetéseknel nem lesznek-e nehézségek, mert a szükségrendeletek végrehajtásával teremtett helyzet komoly pénzügyi idéztet elő.

Az az egy bizonyos, a német gazdasági körök megítélése szerint Luther dr., a birodalmi bank elnöke bukóféiben van s lemondása már nem késhetik sokáig.

A német belpolitikai élet szempontjából nagyon fontos eseményként kell elkönyvelnünk

a német nehézipar és a nemzeti szocialista párt szakítását.

A súlyos gazdasági helyzet a szélső jobboldal számára is meghozta a maga konzekvenciáit, mert a nehézipar izgalmas tárgyalások után úgy döntött, hogy beszünteti a Hitler-féle alakulatok és az összes német nemzeti pártok finanszírozását.

Az érdekelt pártok vezetői elkeseredett és fenyegető levelekben figyelmeztették politikai mecénásait, hogy a szükséges anyagi eszközök hiányában aligha tudják a tömegek forradalmi hangulatát elfojtani. A nehézipar azonban mégis az anyagi támogatás beszüntetése mellett döntött s így közte és a szélső jobboldali német pártok között szakításra került a sor.

Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy Hindenburg elnök szükegren deleiteire való hivatkozással a birodalmi kormány

úgy a kommunista, mint a kifejezetten nemzeti szocialista lapok legnagyobb részének megjelentetését betiltotta.

latban a Figaro munkatársa intervjut kért Laval miniszterelnöktől. Arra a kérdésre, hogy a londoni konferencia a további tárgyalások bevezetőjének tekintendő-e, Laval így válaszolt:

— Legtöbb könyvhöz először irnak. Vannak azonban olyan előzők is, amelyek után nem következik a — könyv.

Berlini útjára vonatkozólag csak ennyit mondott:

— Erről tényleg van szó, de ez egyelőre csak hipotézis!

Itt említjük meg, hogy a le-bourgeti repülőterre pénteken ismét 10.100 kilogramm arany érkezett Londonból a francia nemzeti bank számára. Ez a legnagyobb arany mennyiség, amelyet valaha is repülőgépen szállítottak rendeltetési helyére.

Laval nem megy Berlinbe

Páris, július 25.

A londoni tárgyalások lezárása után teremtett helyzet megvitatására a francia minisztertanácsot ma délelőtre összehívták. A tanácskozáson Doumer köztársasági elnök elnököl. Ezzel kapcsol-

Megnyílt! Szz. 209 Uj szálloda!

NEW-YORK

BUKAREST, CALEA GRIVITEI 143
(a Gara de Nord mellett)

és „HOTEL MARNA”, Buzești 3.

Egúgyas szobák 100-120 lejt kétágyas szobák 140-160 lejt, beleértve az összes illetéket. Modern kényelem, központi fűtés, meleg és hidegvíz, minden lakosztályban parkett, előzetes kiszolgálás.

A tisztviselő és utazó uraknak engedély.

A legtöbb orvos ajánlja, mint egészséges tápanyagot az

OLIO SASSO-t



Magyarok tömegtragédiája

Mihály András magyar festő is elhullott a bukaresti magyar munkanélküliek nyomor-frontján

Bukarest, július 25.

Ezerszer megírták, ezerszer megénekelték, mert naponként sikolt fel a kültekkel alvilágából az emberiség borzalmas réme: a munkanélküliség...

És még sem lehet róla eleget írni. Bukarestben ugyancsak siváran néz ki a munkanélküliség. Inkább meghalni mint itt munkanélkül tengődni. Mert kö-

Magyar kolónia a Dâmbovița hid alatt

Szinek, apró mozaikok a bukaresti munkanélküli nyomor világából. Hala Centrala: itt, az élelmiszerpiac hatalmas térségén ütték fel tanyájukat a munkanélküliek. Nők és férfiak vegyesen. Ezen a keleti zsidóvárosban találkozik Kalotaszeg ismert népviselete a székellyöldi buggyos szoknyával és a kopott másvidéki magyar falusi mentével.

Ebben a tarka néprajzi egyvelegben csucosodik ki a bukaresti magyar munkanélküliek tragédiája.

Nappal a szennyves „placcon”, kenyérvárában izzadva a bukaresti forró nap hevében, éjszaka pedig a menedékhelyeken!

Az egyik sötétebben fekvő Dambovița

nyörületos segítség helyett kutyákhoz méltó bánásmódban részesítik őket. — Például: maguk a hatóságok is elismerik, hogy hosszú idő óta romlott és penészes étellel traktálják a bukaresti munkanélkülieket. És főleg magyarokkal történik ez, mert tudni kell, hogy a bukaresti munkátlanok 90 százaléka sorsüldözött magyar.

hid alatt magyar kolónia alakult. Két háromszékmegyei legény, egy nagyváradi, egy volt brassói hentes és öt más — maguk sem tudják, már honnan. A kolónián minden közös. Ha valamelyik keresett 30 lejt, akkor azt közösen felosztják és kenyeret vesznek a pénzért. A társaságba új embert nem vesznek be.

Egy napon, valamelyik a társaságból nem tér haza aludni. Várnak rá három napig. Aztán keresztet vetnek és imádkoznak....

— Nem birta a harcot a nyomorral... Valahol elhullott....

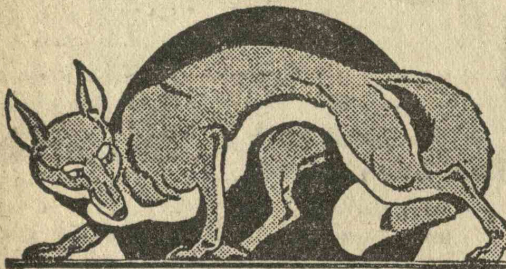
És a munkanélküli pokol hősi halottját új bajtársal cserélik fel. A kolónia létszáma tehát mindig kerek.

A modern „Digenesz” aki nyomorában filozófus lett...

—A szennyves Szajna partján, a Dambovița egyik fordulójánál hetek óta egy furcsa irodalmi központ is megnyitotta „kapuit”. Néhány ócska könyv és piszoktól feketéllő rongyos képeslap a járdára rakva. A kulturát terjesztő ember pedig megdöbbenő figura: bozontos sörtes haj, borostás szőrös arc, testéről pedig úgy csüngenek a rongyok, mint az amerikai burleszkben a robbanástól kikerült komikusokról.

A „somerek” is külön embernek ismerik. Magyar. Kelemen Jánosnak hívták valamikor régen, amikor még üzlete volt egy szamosmenti városkában. — Talán Zsibón. Ma már nem emlékszik a multra. Szemei furcsa tűzben égnek és csak könyveit dicsérik. Azért ő is paradicsomhulladékokon él, mert a „rossz üzletmenet” mellett neki sem telik jobb koczra.

— En Digenesz eszméit képviselem itt — mondja izgatottan. Minden könyv.



Ovakodjék azoktól a ravasz



rókáktól!

akik hamisítványt ajánlanak Önnek, ha a valódi MAGNEZIA S. PELLEGRINO-t kéri

Követelje az eredeti készítményt! Követelje a MAGNEZIA S. PELLEGRINO márkát!

Tessék ellenőrizni a védjegyet: — SZENT PELERIN és a „PRODEL” aláírás. —

MAGNEZIA S. PELLEGRINO

Anisvizzel és anisviz nélkül!

Képviselő és lerakat:

G. CENTONZE — Bukarest IV.

Srt Dr Clunet 3. Telefon 360/95.

Grammokban kimért penész a munkanélküliek kosztja

A főváros tanácsa már régen ráfigyelt a rohamosan növekvő munkanélküliség fenyegető veszedelmére. Meg is kezdődött a mentőakció. Azokra a polgároknak, akik még naponként asztal mellett ülhetnek és rendes ágyban aludhatnak, külön adót róttak ki és munkanélküli népkonyhákat állítottak fel. A városatyák bölcs határozata értelmében minden kedden, csütörtökön és szombaton ezeken a népkonyhákban a családtagok számának megfelelően kenyeret adnak. A munkanélküliek kapnak ezenkívül havonként egyszer három kiló krumplit, 3 kilogramm lencsét, félkiló sütőolajat és 200 gramm cukrot.

Igy mondják a városi tanács bölcsen megfogalmazott jegyzőkönyvei, amelyben a városatyák lefektették az archívumok legnagyobb dicsőségére a munkanélküliek megmentésének örök dokumentumait.

Más azonban az írás és más a valóság.

Egy hivatalos vizsgálat alkalmával ugyanis kiderült, hogy a fővárosi népkonyhákban dekával mérik ki a szerencsétlen munkanélkülieknek a penészt és a járványos betegségeket. A városi nemes tanács határozatának vágrehajító ugyanis hónapok óta a legundorítóbb pépet megszégyenítő emésztéhetetlen, rossz kenyeret adnak a munkanélkülieknek, a krumpli romlásnak indult, a többi ételneműek pedig penészesek.

A népkonyhások külön keresetet biztosítottak maguknak a munkanélküliek börtön. Számosan betegek lettek az ételtől. Ki tudja, hányan haltak meg. — Mert a munkanélkülieket senki sem tartja számon. Meghalnak, felboncolják őket és azután — a Morgában elégetik a tetemet... Sirkóvet senki sem állít nekik... Sirkó ez a század, amelyben éltek és amelynek hősi halottjai!

De térjünk vissza a népkonyhához. A városi tanács által kiutalt összegeket a panamisták letelejlesztették a szánt ételeket vásárolták össze és adták tovább a munkanélküliek számára.

A felháborító visszaélésekről egyelőre jegyzőkönyveket vettek fel....

Penészes kenyér és penészes krumpli

A hatóságok az utóbbi időben speciális igazolványokkal látják el a munkanélkülieket. Bukarestben a munkanélküliek egy sajátos kasztja alakult ki. — A munkaügyi minisztérium gondoskodott, hogy ingyen orvosi kezelésben részesüljenek és más előnyöket élvezzenek. A humánus rendszer ideális volna, ha nem történnének lépten-nyomon visszaélések.

A legtragikusabb, amikor a munkanélküli elveszti igazolványát. Az orvosi vizitek körül szoktak leggyakrabban bajok történni. Igen sok esetben előfordult, hogy az ingyen vizit alkalmával bekérték a munkanélkülitől az igazolványt azzal, hogy beiktassák, kiiktassák... és hogy elkészítsék az iratokat. Ezzel aztán elvesztett a munkanélküli permissze is. Hiába várják az igazolványt. Huzta a kiadást máról-holnapra, míg végül is le kellett mondaniuk róla, mert minden kérés-könyörgés hiábavalónak bizonyult. Talán csak „slandriánság” — de végzetes.

Egy ilyen szerencsétlenül járt magyar mesélte:

— Odavesztett az igazolványom. Attól kezdve nem engedtek be a népkonyhá-

ra, állandóan előállítottak a rendőrségen mert csavargónak néztek, holott becsületes erdélyi mesterember vagyok, akit megvert az Isten és tönkrementem...

Beszél és panaszkodik, aztán bevallja... Négy nap óta csak két szelet kenyeret evett...

Vészesen közeledik a házbérnegyed...

Nemsokára itt van a házbérnegyed. Ennek látszólag nem sok köze van a munkanélküliséghez. A nyomorkolónián azonban új vendégeket várnak. — Mert igen sokan vannak, akik eddig dolgoztak, házbán laktak s asztalnál ettek. Közben munkanélkül maradtak. Következik a házbérnegyed. Augusztus elején megjelenik a szigorú háziúr és a pénzét követeli. Nincs házbér és nincs mit enni.

Ezzel aztán megtörténik a fordulat: utcára kerülnek a családok és elkezdődik a szörnyűség. Naphosszat, célta-nul vonszolják magukat az aszfalton és mikor letünik a nap, sivár eredmény-séggel condraíknak, éhesen térnek meg a nyomortelepekre.

A házbérnegyed tehát vészesen közeledik. És minden házbérnegyed veszedelmeket rejtget magában, addig, amíg nem lesz munka....

★

A fővárosi nyomorfronton új vendégeket várnak... A külvárosok csöcselékévé lett éhezői szomorú szenzációkról beszélnek:

— Tegnap meghalt a szemétdombon Mihály András festő... Agyonéhezett felesége adta neki az utolsó kenetet...

Az adóprést újra megszorítják

Elégedetlen a pénzügyminiszter az adóbevételekkel

Bukarest, július 25.

A pénzügyminisztérium körrendeletet küldött szét a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben közli, hogy

az 1931 év első felének adóbevétele elégtelen és nem fedezi azokat az állami kiadásokat, amelyeket az adóbevételek alapján irányoztak elő.

Felhívja a pénzügyigazgatóságok figyelmét arra, hogy az állam-számviteli törvény, ugyisint a lejstabilizációról szóló törvény előírják, hogy az évi adók összegéből minden hónapban be kell in-

kasszálni a tizenketted részt. Eppen ezért — mondja a pénzügyminisztériumi rendelet, —

a pénzügyigazgatóságok gondoskodni kötelesek arról, hogy ezt az arányt feltétlenül bevételezzék.

A rendelet, amikor arról inézkedik, hogy az adóprésem szorítsanak meg egyet a pénzügyérek, elrendeli, hogy az adóalanyoktól bármilyen kis összeget el kell fogadni adótörlesztés fejében.

A hullámozó feketeszesz tetején

Roxin volt képviselő a nagyváradi vizsgálóbíró előtt

Közel 100 tanuló hallgatnak ki Nagyváradon

Nagyvárad, július 25

A feketeszesz panama-hulláma, hol kisebb, hol nagyobb erővel, de változatlanul, szünet nélkül izgalomban tartja az ország közvéleményét. Száz milliókkal károsították meg az államot, s az államkasszából hiányzó hatalmas összegeket az ország agyonanyargatott adózoinak kellett kiizzadni.

Az ismert panamában több ízben felszínre került Roxin Teodor volt nagyváradi képviselő neve, akit szombaton délelőtt ismét maga elé idézett Popovici

nagyváradi vizsgálóbíró. Roxinnal egyidejűleg 8 tanút idézett be magához a vizsgálóbíró szombatra.

A további váradi kihallgatásokra még 83 tanu van összesen beidéztve.

Roxin kihallgatása a tudósításunk felvételekor még folyik, s annak kiméretele elé óriási érdeklődéssel tekintenek miután a szeszpanama eddigi tapasztalatai szerint az ilyen tömeges kihallgatásoknál soh sem lehet tudni, hogy melyik tanu, mikor válik vádlottá.

MARADÉK KIÁRUSÍTÁS A

VESTIS-nél, (Brassó, Lensor 26.)

július 25-től augusztus 10-ig
20%-tól 50%-os engedménnyel

Hírek

A preventív intézkedés nem azonos a békésüléssel. Nagyváradról jelentik: Az augusztus elsője alkalmából várható munkástüntetések megakadályozására országszerte folynak a preventív intézkedések. Amennyire csak helyeselni tudjuk a hatóságok minden intézkedését, a mely a polgárság nyugalmanak és a rendnek a fenntartását szolgálja, ugyanarra el kell ítélnie minden jóérezsű embernek azt, hogy egyes tulbuzgó rendőrségi közegek ezt az alkalmat arra használják fel, hogy ismét felelevenítsék azokat a brutalitásokat, amelyekre semmi szükség sincsen s amelyek csak arra jók, hogy az amugy is kétségbeesett munkásrétegeket még jobban elkésztik. Az efféle sajnálatos rendőri tulbuzgóság ez alkalommal is Váradon vezet, ahol az augusztus elsőjére való kommunista készülődés gyanújával lefegyverezték Fazekas József, Barna János, Schützberger Olga, Rosenberg Noé és Gelberg Ferenc nevű munkásokat. Az eddig kiszivárgott hírek szerint a rendőrségen borzalmasan összeverték az elfogott embereket s különösen Fazekas Józsefet, a kinek igen súlyos az állapota. Kozma Böske fiatal leányt, aki tudóbajának kezeletése végett szanatóriumban volt, a kórházi ágyról kísérték be a rendőrségre, ahonnan kihallgatása után, csak a szanatórium orvosának közbenjárására bocsátották szabadon. A másik 5 letartóztatottat átadják az ügyészségnek.

★ Németül beszélő kutyafilm. A gyilkos ingó-óra címen a Modern Mozgó mai műsorának előjátéka különlegességénél fogva szenzáció erejével hat.

★ LAKÁSBERENDEZÉSI KIALLÍTÁS BRASSÓBAN. A brassói ipari és kereskedelmi kamara július hó 18-iki gyűlésén olyan kiállítás rendezéséhez járult hozzá, amely a brassói gyárosok, kereskedők és iparosok szempontjából igen jelentékeny esemény és remélhetőleg a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett is némi életet és forgalmat hoz a brassói ipari és kereskedelmi életbe. A kiállítás címe: „Milyen legyen az otthonom?” és két részből fog állni, az első csoportban modern elvek szerint beburorított kész lakásokat fogunk látni, míg a második csoport még adja a brassói kereskedőknek a lehetőséget arra, hogy háztartási cikkeiket a közönségnek praktikusán bemutassák. A rendezőség terve az, hogy széleskörű propagandával minél több vevőt szerezzen a kiállító iparosoknak és kereskedőknek.

★ FOTO-EXPRESS! A vasárnapi felvételeit még aznap előhívjuk és kopírozzuk és a legszebb tükörfényes kópiákat szállítunk. Lang Henrik, fényképezési szaküzlet, Brassó, Kolostor-utca 28. és Kapu-utca 44.

— A TEMESVÁRI TANÁCS LE AKARJA TÖRNI AZ ÉLELMISZER-ÜZSORÁT. Temesvári tudósítónk jelenti: A temesvári tanács elhatározta, hogy a város piacait olcsóbbá

A Biharmegyei interimár bizottságban résztvesznek a magyar tagok is

Feltétel: Anyanyelvünket szabadon használhatják

Nagyvárad, július 25.

Biharmegyei felosztott tanácsa helyébe kinevezett interimárbizottság szombaton délelőtti tartotta meg első ülését, aminek különös érdekességet kölcsönöz az a körülmény, hogy azon

megjelentek a magyarság képviselőire kinevezett interimárbizottsági tagok is, akik nagyjelentőségű elvi nyilatkozatot olvastak fel.

Ghica főispán az esküdteli formalitások elintézése után üdvözölte a magyar lakosság képviselőire kinevezett gróf Tisza Kálmán és Markovics Manó ny. főispán, interimárbizottsági tagokat s egyben annak a reményének adott kifejezést, hogy a magyarok képviselői harmónikus együttműködéssel fogják munkáját támogatni.

A főispán üdvözlő szavaira Markovics Manó hosszabb magyarnyelvű nyilatkozatban válaszolt, amely főbb vonásaiban a következőket tartalmazza:

Az Országos Magyar Párt sérelmes hatalmi ténynek tekinti a választott megyei tanács felosztását és sérelmezi azt is, hogy kinevezett vezetőség intézze a

teszi. Ennek a célnak szolgálatában leszállítja az összes városi, taxákait, illetékeket és a piaci helypénzeket, hogy a termelők költségeit csökkentse. Ezenkívül memorandummal fordult a CFR vezérigazgatóságához, hogy 30 kilométeres körzetben a termelők számára messzemenő menetdíjkedvezményt engedélyezzen. A városi tanács azt reméli, hogy akciójának sikere esetén a temesvári élelmiszerpiac árait 50 százalékkal sikerül csökkenteni.

— BETÖRTEK A GYERGYÓSENTMIKLŐSI PUSKÁS-BANKBA. Gyergyósentmiklőről jelentik: A péntekről szombatra virradó éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak az itteni Puskás-bank helyiségébe és a tiz mázsányi súlyú Wertheim-szekrényt kivitték a bank udvarára, ahol meg akarták fújni. — A zajra az udvaron lakók felébredtek, mire a betörők kerekét oldták. — A nyomozás megindult.

— NAGY IZGALOMMAL VÁRJÁK ZSILVÓLYGÉBAN A BUKARESTI DÖNTÉST. Déváról jelentik: Ismeretes, hogy a munkások és bányatársulatok delegációi között folytatott békéltető tárgyalások éppen a legfontosabb kérdésekben nem vezettek eredményre. A bányatársulatok a legfelháborítottabb mérvvel ragaszkodnak azon álláspontjukhoz, hogy az eddigi természetbeni járulékokat megszüntetik. Ezzel szemben a munkások kétségbeesetten védtek a régi kollektív szerződés erre vonatkozó rendelkezéseit, amelyek eltörlése tulajdonképpen nagyarányú bérre-

vármegye ügyeit. Ennek dacára a párt megadta a felhatalmazást arra, hogy a kinevezést elfogadják s az interimárbizottság munkájában részt vegyenek, miután olyan elsőrangú érdekek kerülnek eldöntésre, amelyek a megye magyarságát is közelről érintik. Közreműködésük ténye azonban nem jelenti azt, hogy a kormány politikájával bármilyen közösséget vállalnának, vagy a kormányt politikai vonatkozásban támogatnák.

— Részt kérünk a munkából — folytatta Markovics nagyjelentőségű nyilatkozatát — azzal a feltétellel azonban, hogy

a megyei tanácsban anyanyelvünket szabadon használhatjuk, felszólalásainkat magyarul tehetjük meg és az anyanyelvünkön tett felszólalásainkat a jegyzőkönyvben mindenkor felveszik. Hasonlóképpen fenntartjuk magunknak a jogot arra, hogy a román nyelven történt és általunk esetleg meg nem értett felszólalásokat magunknak magyarul megmagyaráztassuk.

Végül kérte Markovics, hogy az általa felolvasott nyilatkozat szövegét jegyzőkönyvbe vételessék, ami meg is történt.

dukciót jelent. A tárgyalások meghiusulása után a döntés Gunescu munkügyi vezérinspektor kezébe került, aki értesüléseink szerint, szombaton délután hozza meg határozatát. Gunescu döntése elé nemcsak a Zsilvölgye, hanem az egész ország munkássága érhető izgalommal tekint.

— VESZEDelmes BETÖRŐBANDÁT FO-GOTT EL A BUKARESTI RENDŐRSÉG. Bukarestből jelentik: A román főváros rendőrsége mestermunkát hajtott végre, egy régóta körözött, veszedelmes betörőbanda kinyomozásával és letartóztatásával. Az ártalmatlanná tett társaság az utóbbi két hónap leforgása alatt mintegy harminc nagyszabású betörést követett el. A négytagú betörőbanda még a váci fogházban alakult meg, ahol a banda minden tagja be volt zárva, különböző lopások miatt. Főnökük, Anton Rende lett, aki a bűnözők között „Maciste” néven vált halhatatlanná. Rende Bukarestbe költözve, az Obor negyedben bérelt magának lakást. Emberei szintén ezen a környéken húzódtak meg, hogy adott esetben mindig kéznél legyenek. Vranceanu komisárnak hosszas fáradozás után végre sikerült elfogni a megrögzött gonoszterveket, akik éppen legutóbbi zsákmányukon osztozkodtak. A komiszár, miután a házat körülvétele, revolvér sebezve, harmadmagával hatolt be a banda tagjainak buvóhelyére, akiket le is tartóztatott. A rendőrség 30 betörést vallottak be, főképpen ékszereket és ezüstműtöket loptak. „Maciste” lakásán a lopott holmik nagyrésze is napvilágra került.

üzött az író ur, mielőtt írni kezdett. — (Már magyar vízeinkre is rácsapott ez az evezési mód.) Vagy hogy: — milyen nemzetiségű volt. Ezt a Conradot például az azal főztek be a tudatba, hogy Lengyelországból ment Angliába és ma már angolul ír. De vajon mit? Édes egy uraim! Vajon mit irdogál az a kis Conrad ur? Nahát: — a legszörnyűbb semmit! (Majd megmondom, hogy miért.) 10 oldal.

Most már azonban az idegeimre kezdett menni a könyvszekrény. Lázasan, éjszaka felkelve, tíz-husz könyvet csapva az ágyam mellé a székre, lihegve és kinlódva kerestem már ebből az átkozott szekrényből azt a könyvet amit végig fogok tudni olvasni. Nem volt könyv! Nem volt könyv! Hamsun, a nem tudom hányadik hasonló munkájával éppúgy nem kötött már le, mint Gide, Zola, vagy Turgenyev. Strindbergől két könyv volt itt: Hemső és Viharos tengeren. Ez a kettő még leginkább ment, de ez se végig. (Amikor az orvos azt mondja: — na, fiam, engedje letolni ezt a gummit. De a gyomor nem veszi be.) Próbáltam nekirágni magam a Hugó Victor-sorozatnak. Aztán hajnalban, ébren senyvedve, mint egy vadkan rontottam neki Bovarynének. Nem kellett egyik se, se testemnek, se lelkemnek. — Wassermann: Mauricius-ügy: — itt éreztem a legtöbbet, Werfelnél is, valami kis munkájánál.

De a nagy élményt, a felkorbácsoló, összetörő, minden tagomat rázó és morzsoló szellemi úttest nem bírtam kifogni. Pedig védtelenül tartottam volna neki oda magamat.

A szekrényt tegnap óta már nem nyitom ki. Most már lecsukott szemmel fekszem csak az ágyamon és vizsgálom, hogy mi történt ezekben az átkozott hekekben. Vizsgálom, hogy mi történt saját magammal is, aki évek óta érzem feszülni és rángatózni magamban e szekrény prob-

Nincsen jobb a
Tanától
svábbogárpor-
nál.

Kapható drogériákban, fűszer- és le-
térkereskedésekben.

Üzletáthelyezés!

A brassói és vidéki t. üzleifeleink sz.
tudomására hozzuk, hogy szövet-
bélés- és kötött-áru üzletünket július
14-ével Hosszu-u. 201 szám alól

KOLOSTOR-UTCA 3 szám

alá helyezte át és kériük a né. kö-
sönség bizalmát az új üzlet helyisé-
ben is!

Graef Testvérek (v. Textila)
Brassó.

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40
évi időtartamra folyósítunk.
Kolozsvári Népbank és Zalog Hitelintézet R. T.
Szép-utca 1. Szg

Gáz- és forrcsővek,

továbbá fürdőszoba-berendezé-
sek legolcsóbb beszerzési helye.

„Armatura” r. t.
Brassó, Malom-u. 1. (Kut-u. sarok).

Brassó belvárosban kiadó
4 esetleg 6 szobás

LAKÁS

mellékhelyiségekkel.

Cím a „SAXONIA” hird. iro-
dánál, Kolostor-utca.

NEM LEHET OLVASNI!

Erről tulajdonképpen egy nagyobb tanulmányt kellene írni, e hely méreteihez szabva azonban mindenképpen le akarom csak szögezni, hogy: — nem lehet olvasni! Nem mint elméleti tételt állítom ezt fel. A helyzet sokkal szomorubb: gyakorlatból beszélnek.

Az utolsó hetekben egy új lakásba költöztem, ahol a hallban egy szép kis könyvszekrény áll. Polgári, családias kezek válogathatták össze tartalmát, e nemben azonban meglehetősen nemes és emelkedett ízléssel.

Hát nekivetettem magam. Azzal, hogy nyár van, nyugodtan végig fogom olvasni az egészét. Találomra huztam ki az első: Kessel, Rongyos hercegek. Aha, erről hallottam. Kessel, Kessel. Valami finom név. Az élettörténetét olvastam valahol, nem tudom meről hallottam barangozni, hogy ez egy igen kitűnő, modern ember. 15 oldalt bírtam belőle olvasni. Valami orosz emigránsról szól, aki Párisban senyved a fiával, aki beteg. Az író ur nyilván azt hitte, hogy majd megyek vele századszor is Párison keresztül ezekkel a figurákkal. Szörnyű, szörnyű volt! (Hogy miért, arról majd később.)

Mauriac: Sorsok. Ennek az írónak a nevével is félrevezettek. Egyes kiadók tudnak úgy tálalni írói neveket, mintha azzal mondani is tudnának valamit. (Magyar viszonylatban például Zilahy Lajost az Atheneum, e legbárdolatlanabb asztalosmestert aki valaha „irodalmat” tá-
kolt.) Hogy micsoda sorsok ezek, amiről itt szó van? Nem tudom. Nem tudtam megjegyezni.

Ekkor egy merész lendülettel egészen hátra nyultam a könyvszekrényben. —

Sorozat-kiadások, klasszikusokból. Na legalább ha régi is, de mégis, mégis! — Tolszto: Kreutzer-szonáta. Semmi magyarázatot nem adok, de — nem tudtam végigolvasni. (Egyszerűen csak konstatalom, hogy letettem.) Valami új fordítás. Borzalmas. Valami nő. Rémes. Már az első pont lelővi, amikor Podnicsen bemutatkozik a vonaton. Legalább a régi fordításban került volna újra a kezembé! (13 oldal.)

Weininger: Nem és jellem. A leggyalázatosabb, legferdebb szüleménye egy beteg agyvelőnek. Utolsó évtizedeink leglelkismeretlenebb kiadói ténykedése. A történelmi materialista szemlélet egyetlen lehellelével le lehet fújni mindazt az aljas ságot, amit nőkről mond, e szerencsétlenekről, e rabbszolgákról, akik lehetetlen társadalmi kiszolgáltatottságukban is több emelkedettséget tudtak tanusítani, mint Weininger. E szörny, e beteg állat, e boldogtalan!

Figyelmemet magára vonta egy piros vászon-sorozat. Wells. Kihuztam találomra: Az istenek eledele. Harminc oldalig mentem benne, eleinte gyors csapásokkal, később mindjobban ellankadva. Fárastott. Az angol egyhanguságnak legegységesebb könyve. (Nevetséges, hogy itt hogy végigveszek világhírű írókat.) Azért ismétlem: ez nem kritika. Mindössze fiziológiai megállapítások arra nézve: — meddig bírtam koncentrálni, a legkészségesebb akarattal, figyelmemet ezekre a munkákra. Egészséges ember vagyok, 1931-ből, normális idegzettel, de benne-állva az idő áramlataiban. Tehát: mérvadó (Wells: Istenek eledele — 40 oldal.) A könyv felül a kétszázon.

Conrad: Öregek és fiatalok. Manapság szokásos, hogy új szerzőket úgy doppingolnak be a köztudatba, hogy nem azt reklámirozzák a kiadók, hogy mit tud (ezt a legtöbb kiadó egyébként nem is ér-
ti), hanem hogy: milyen foglalkozást

— Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorerégésnél, vértórdulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz a ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József keserűviz gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— HEVESSY SZINTÁRSULATA GYER-GYÓBAN. Tudósítónk jelenti: Hevessy Mik-lós Szatmár—székelyföldi szinigazgató, Mik-látával néhány hetes sziniszázónra Gyergyó-szentmiklósról érkezett. A Gyergyószerte le-romlott gazdasági viszonyok ellenére is, örömmel fogadta a közönség ezt a kitűnő erőből összeállított társulatot s a Magyar-párt itteni vezetőségének a szezon sikerét bi-ztosító megmozdulása reményét nyújt arra, hogy eredményesen fognak működni. A tár-sulat vendégprimadonnája, a kitűnő Szabó Ica, a kolozsvári színház volt tagja s az igazgatóság a legjobb operette és drámai új-donságokat hirdeti előadás-sorozatán.

— A lapelárusító elszakított a ujsá-gokat — háromhavi fogház. Budapest-ről jelentik: A kir. ügyészség folytató-lagosan elkövetett sikasztás büntette címén vádat emelt Rosenfeld Árpád ke-reskedő ellen. A vádirat szerint Rosen-feld egy budapesti ujságárusító vállalatól megbízást kapott, hogy a pestkörnyéki helyiségekben lapokat adjon el, 1928 év első felében nagymennyiségű ujságokat kapott bizományba, az ötezer pengő értékű lapokat el is adta, a pénz azonban saját céljaira fordította. Ro-senfeld Árpád a büntetőtörvényszéken megtartott tárgyaláson tagadta bűnös-ségét s azzal védekezett, hogy körülbe-lül 3800 pengőről van szó, ezt az össze-get azonban nem sikkasztotta el, hanem elszámolási viszonyban áll az ujságáru-sító vállalattal. A törvényszék a tanu-valomásuk alapján megállapította a vádolt bűnösségét, kit három hónapi fogháza ítélt el. Az elítélt felebbezett.

— ZARO AGA EZER PIASZTERE. Za-ro aga, az állítólag 154 éves török Matu-szálem amerikai propagandaturánjáról már visszatérőben van Sztambulba, ahol családjának időközben nagyon rossz so-ra lett. A világ legöregebb embere hi-valára nézve főkapasz a sztambuli kor-mányzóságnál. Ezt az állást persze csak azért adták neki, hogy legyen miből el-tartania a családját. Minthogy Zaro aga szabadságkérés nélkül indult el útjára, a török bürokrácia is megmozdult és tizen-négy napig „igazolatlán távollét” miatt tő-rölte az őreget a hivatalnokok listájából. Családja a fizetés elmaradása miatt az agához panaszos levelekkel fordult, a honnan azonban sehogy se jött pénz, ha-nem csak egy csodálkozó levél, amely sze-rint az aga elutazásakor ezer piasztért hagyott hátra, amiből bőségesen meg le-het élni. Hazaérve bizonyára meg fogják magyarázni az őregek, hogy ezer piasz-terből, ami a mi pénzünkön 700 lej, nem lehet egy nagy családnak öt hónapon át megélni.

— Időjárásjelentés. Budapestről táv-iratozzák: A Meteorológiai Intézet je-lentése szerint meleg idő várható, nyu-gat felől nagyobb felhőzettel.

— Snowden feleségének feltűnést kel-tő beszéde a londoni német-angol klub avatóünnepségén. Londonból jelentik: Pénteken tartotta meg felavató ünnepsé-gét a londoni angol-német klub s ez az ünnepség a német-angol közeledésnek igen számottevő állomásává vált. Az ün-nepség szónokai között szerepelt Snow-dennek, az angol kormány kincstári kan-cellárjának, azaz pénzügyminiszterének a felesége is. Az előkelő angol lady feltű-nést keltő beszédében a következőket mondotta: „Az angol és német népek között felmerült nézeteltéréseknek so-hasem lehetett más formájuk, mint ami-nők fivér és fivér között támadhatnak”. A beszédben érdekes módon cseng visz-sza a két hatalom londoni konferenciá-jának hangulata, amely a franciák me-rev hajthatatlansága miatt az angol és amerikai rokonszenvet kétségtelenül el-térítette a franciáktól a régi ellenség felé.

★ SZÖNYEG ÉS KÉZIMUNKA KIÁLLI-TAS. Folyó évi július hó 26-án kiállítatnak az „Astra” teremben, Hosszu-utca, szőnyegek és román kézimunkák, amelyek Prahovame-gyében készültek, Craciun Mária felügyelete alatt. Belépti díj nincs.

Keleti levelek

43.

Iria: Baktay Ervin

Csitorgarh —
a hindu történelem Szigetvára

Rádzsputáná — a „királyi ivadékok földje” — lépten-nyomon India hősko-ráról beszél. A rádzsput uralkodók egészen a Rámájánában s a Mahábhá-ratában megékelte héroszközig viszik fel családfájukat, sőt még tovább is föl, a Napig és Holdig, mert ezek voltak a két nagy királyi nemzetség (Szurjaván-sza és Csandravánsza) ősei. A rádzspu-tok a hajdani ksatrijáknak, a harcos kasztnak utódai. S nagy származásukhoz méltóknak is bizonyultak az ind törté-nelem évezredei alatt.

Minket magyarokat különösen érde-kekelhet az, hogy a történelmi kutatás a rádzsputokat középpáziái szkitha tör-zsekből származtatja le, melyek csak utóbb olvadtak az árja-hindu közösség-be. Az ősrégi ind hitrege is arra látszik utalni, hogy a ksatriják eredetileg el-lenséges idegenek voltak, kiket Visnu egyik földi megtestesülése, a bráhma-n Prasurama, győzött le s olvasztott be az árja-hindu társadalmi rendszerbe. A mitológiának mindig van valami tény-alapja s így valószínű, hogy a rádzspu-tok ősei (mint az északnyugati indiai dzsáttók is), a magyarokkal rokon kö-zéppáziái nomád lovastörzsek voltak. — Ezek hozhatták Indiába a magyarok-hoz hasonló görbe kardot, amely aztán végképpen elfoglalta a régi arják rövid, egyenes kardjának helyét, valószínűleg miután forgatóik kellően megalapozták hitelet.

Csitorgarh büszke váromladéka is egyike a nagy rádzsput-múlt megható emlékeinek. Rádzsputáná közepén emel-kedik egy hosszukás dombháton. Körötte síkság, csak a láthatáron kéklik a tá-voli hegység, ahová a nevari rádzspu-tok később visszahúzódtak a hódító mohame-dánok elől. Hanem addig sok vér folyt el a vár alatti síkon és Csitorgarh fala-in...

A síkság fölül közeledve, a vár nem hat elég inponálóan, aminek oka, hogy közel hat kilométer távolságban fekszik

★ SZENVEDÉLYES SZERLEM — WLA-DIMIR GAIDAROW-VAL. (Bemutató a bras-sói Modern mozgóban.) Wladimir Gaidarow, a közönség kedvenc filmszínészének első han-gos filmjét mutatta be tegnap nagy sikerrel a brassói Modern mozgó. Egy rendkívül érke-kes szűzse, egy izgalmas szerelmi történet ját-szódik le a néző előtt, amely mindvégig lebi-lincsel. Partnere a szépséges Ita Rina. Gyö-nyörű tengeri felvételek és nagyszerű kísérő-zene teszi költészetté ezt a filmet. „A szenved-ély hűlőmain” magyar feliratokkal van el-látva és a premier sikeréből ítélve, a közön-ségnek nagyon tetszett.

— FÉREGESŐ SVÉDORSZAGBAN. Egy záporosó alkalmával, amely Stock-holm és Karlsberg közt a napokban lesza-kadt, a lakosság megdöbbenéssel vett ész-re apró, pörös fergeket. A zápor ismétlő-désekor már vastag réteggel feküdt a mil-liónyi pörös fereg a mezőn és a háztelő-kön. Svéd meteorológusok szerint ezeket a fergeket valószínűleg forgószeklek szít-ták fel nagy magasságra és ragadták el nagy távolságokba, ahonnan aztán a fel-hők újra lejutatták a földre.

— Borzalmas gyilkosság egy debreceni tanyán. Debrecenből jelentik: Borzal-mas gyilkosság történt tegnap Debrecen határában. A várostól nem messze fekvő tanyán Kecskés Sándorné 35 éves ass-zonyt és 6 éves kisfiát holtan, felismer-hetelenségig összevert koponyával ta-láltak meg. A bűntény ügyében megin-dított vizsgálat annyit állapított meg, hogy a gyilkosságot valószínűleg egy is-meretlen csavargó követte el, aki a jelek szerint erőlesterlen merényletet akart az asszony ellen elkövetni. Kecskésné azonban elkeseredetten védekezett és dulakodás közben a bestiális támadó ői is, kisfiát is agyonverte egy vaslapáttal.

★ BRASSÓI ORVOSI HIR. Dr. Bentia v. közközházi orvos, gyakorlóorvos és belgy-gyász, (spec. a budapesti, gráci és berlini egyetemeken), Brassó, Mester-utca 11. szám (Bolonya) alatti házában új rendelőt nyitott. Rendelés: belső, sebési, női, bőr és nemi (vér) betegeknek naponta 11—1 és 3—5-ig.

végig az elnyult domb tetején és részle-tei a messzeségből egybeolvadnak a hegyhát konturjaival. Csak a „Győze-lem Tornya” szökel a magasba a vár kö-zepén. De amint a vár alatt elterülő köz-ségen keresztül az első kapu elé érünk, már egészen más kép fogad. A hatalmas, masszív kapu mellett erős fal kezdődik, amely a várba vezető utat védi. Nagy, másfélméteres kőköcsékből rótták. Az ut s vele a fal, éles szögben megtört szerpentinekben halad fel a belső vár faláig s míg ideig jutunk, hét gigászi kapu íveit alatt megyünk át. A második és harmadik kapu közt kis emlékművek (csattri) emelkednek, a helyet jelezve, hol egykoron (a XVI. században) Dzsaj-mál, a vár tizenhatosztendős parancsno-ka és rokona, Patta, elestek a Nagy Ak-bár hadaival vívott harcban. Egervár védelmére emlékeztet ez a küzdelem: az ifjú vezér oldalán harcolt menyasszonya is, gerellyel a kezében, a vár női mind tevékeny részt vettek a viadalban. — Nyolcezer rádzput vívő esett el, mielőtt a Nagymogul birtokába vehette a Csitorgarh erődöt... Dzsajmál, magát Akbár golyó-ja terítette le... De Timur Lenk nagy-szívű utóda, kit a történelem méltán ne-vez Nagynak, nem akart irtó háborút folytatni a hős rádzspu-tok ellen, Békét kötött velük, rádzput hercegnőt vett feleségül és míg él, hindu és muzulmán megbékélten, váltva erősítette a mo-gul birodalom hatalmát.

Közel a belső várkapuhoz régi palota romjai merednek a magasba. Felső eme-létének és kupolás tornyának egyik fele ledől, a megmaradt rész mint valami szinpad kép tárul elő. A palota még a XIII. században épült és nagy, megrázó esemény színhelye volt. Ez is a magyar múlt legdicsőbb tetteinek egyikére em-lékeztet: talán nincs a világhistóriának még egy lapja, mely annyira azonos vol-na Zrinyiék és Szigetvár époszával, mint a csitorgarhi dzsóhar....

— Jorga miniszterelnök Brassóban. Munteanu-Rimnic államtitkár kíséreté-ben a színajai ünnepségeken résztvevő miniszterelnök autón átrándult néhány órára Brassóba, Jorgát Felsőtömös hatá-rában várta Flóran Zaharia brassói pre-fektus, ahonnan déli 12 órakor érkeztek meg együtt Brassóba. A miniszterelnök utazása inkább tudományos, mint poli-tikai jellegű, amennyiben a brassói görög templomot tekintette meg, ahol nagyértékű történelmi dokumentumok iránt érdeklődött. A brassói görög egy-ház irattárában rengeteg igen nagyje-lentőségű történelmi dokumentum van, köztük olyan is, amely még Mária Te-rézia uralkodása idejéből származik. — Ugyancsak a görög templom udvarán van néhány érdekes felirattal bíró ősré-gi sir is, köztük az egyik Brancoveanu hercegnek a sirja, aki mint emigráns itt halt meg. A miniszterelnök terve az, hogy az elmozdítható történelmi doku-mentumokat az illetékes görög körökkel egyetértésben Bukarestbe szállíttatja, a hol a Román Tudományos Akadémia egy külön görög szekciót létesítenének erre a célra. Egyben kijelentette a minisz-terelnök, hogy a régi sírfeliratok tanul-mányozására külön szakértőbizottságot fognak kiküldeni.

★ LEGALÁB 10.000 ASSZONY használja és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alap-ján, mindenki könnyen vezetheti a legé-nyesebb háztartást is: levesek, sülték, előé-telek és tészták, befőttek és savanyúságok ké-sztésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok sem, amint hogy megtaláljuk benne azt is, mik a teendők a disznóölés körül, hogyan kell zöldseget aszalni, szappant főzni, kenye-ret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposz-tát télire eltenni, zsírt olvasztani és — pulisz-kát főzni. Egyzóval: felöleli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei vilá-gosak, egyszerűek, mindenki számára érthe-tőek. A vasos kötet ára tartós, kemény kö-tésben 130 lej.

Sport

† A bukaresti Sportul Studentesc foot-ballesapata játszik vasárnap Brassóban. Vasárnap érdekes footballmérkőzés lesz Brassóban. A Sportul Studentesc elsősz-tályú bukaresti együttes játszik a jófor-mában levő Olympia együttese ellen. A meccs nagy érdeklődésre tarthat számot annál is inkább, mivel az Olympia el-ben a szezonban valamennyi ellenfelét legyőzte. A bukaresti együttes igen jó játékerőt képvisel. A főmérkőzés délután öt órakor kezdődik. Előzőleg a Brasovia és az IAR második csapatai játszanak.

† Megkezdődött a munkásolympiasz Bécse-ből jelentik: A munkás olympiasz versenyei nagy érdeklődés mellett kez-düket vették. A labdarúgásban a ma-gyar munkás válogatott 3:1 (1:1) arány-ban legyőzte Palesztina munkásváloga-tott csapatát. A mérkőzést hatvanézer ember nézte végig. Bécsben ez volt az eddig elért rekordközönség. Még az osztrák-angol válogatott mérkőzésnek sem volt ilyen hatalmas tömegű nézője. Vízipólóban a cseh munkások 6:3 (5:1) arányban győztek a magyarok ellen.

† A Brassói Atlétikai Liga f. évi au-gusztus elsején és 2-án rendezte meg a kerületi atlétikai versenyeket, melyeken az összes atlétikával foglalkozó brassói sportegyesületek, és pedig: K. T. V. Victoria, B. M. T. E., Studiul Roman és az IAR résztvesznek. A résztvevők nagy számára való tekintettel, izgalmas és érdekes küzdelemre van kilátás.

Iskolák Egyesülete

— A IV-İK ORSZÁGOS DALOSVERSENY ELŐKESZÜLETEI. A szeptember hó 6-án és 7-én Kolozsvárt megtartandó IV-ik ország-s dalosverseny előkészületi lázasan folyna. Az elnökséghez befutó jelentések szerint a ve-senyre benevezett 73 dalegyesület szorgalma-san készül a versenyre, amely kétségtelenül feledhetetlen ünnepsége lesz a magyar dal-kultúrának. Nagy örömmel vette a dalossz-vetség elnöksége a hírt, hogy Miklós herceg a verseny diszvédnökségét elfogdta és érdeklődésének azzal is tanujelét adta, hogy szárny-ságát utján a verseny műsorának közlését kérte. A verseny különböző rendezőbizottsá-gainak megválasztása biztosítja azt is, hogy az érkező dalosok elszállásolása és ételmezése minden fennakadás nélkül lesz lebonyolítható. — A „Bukaresti Magyar Dalkör” is részt vesz a Romániai Magyar Dalosságverseny országos dalosversenyén, amelyet 10 éves jubileuma alkalmából, szeptember hó 6-án ren-dez Kolozsváron. A „Bukaresti Magyar Dal-kör” külsőben álló erdélyi debütje annál is jelentősebb, mert az impériumváltozás óta az első alkalom, hogy regáti magyar dalegyesü-let Erdélyben szerepel. Az erdélyi daloskörök me-leg szeretettel várják a bukaresti magyar dalárdát, amely a kánikula egész tartama alatt naponta tartott próbát, hogy a 48 tag-ból álló vegyeskar, kellő felkészültséggel el-dulhasson Erdélybe. Kolozsvári utját meg-előzőleg hangversenyt rendez a dalárda Bu-karestben. — Itt említjük meg, hogy „Lyn” néven, ugyancsak Bukarestben, új magyar dalegyesület alakult.

— A BRASSÓI SZÉKELY TARSASÁG pó-taszatos, bádigos-szerelő, kereskedő, (a gép-ekatrészek és villanyszerelés szakmájában, sz-bó, cipész, eszmadia, kovács, autókarosszéri-készítő, kocsifényező, kárpitos, szobafestő épület és butormázoló, képfestő, kötélve-iparra keres tanulókat. A pék iparban két n-ulót teljesen ingyenesen helyezhetünk el. kereskedő tanuló csak brassói lakos lehet, ki a gimnázium osztályok alsó tagozatát se-kerrel végezte. — Levelekre József Domok-főtítkár válaszol. Kálvin János-utca 3. Va-laszbélyeg.

— ERDÉLY UTJA NAGYMAGYAR-ORSZÁGTÓL — NAGYROMÁNIAIG cím alatt Mikes Imre tollából lapunkban leközölt óriási feltűnést keltett munka könyvalakban is megjelent. A rendke-vül szép kiállítású, két kötetből álló könyv ára fűzve 160 lej, aranyozott vá-szonkötésben (egybekötve) 200 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvoszta-lyában.

ASCHERNÉL BRASSÓBAN A VÉGELEDÁSON CREP de CHINE 140 LEJ!

A lelki egyesülés szempontjából nagyon jó, ha a magyar vasutasok a Regátba kerülnek

Bukarest, július 25.
Jorga lapja, a Neamul Romanesc mai száma cikket szentel a magyar vasutasoknak, akiket a CFR teljhatalmu táborának vezérigazgatója ukázszerű rendeletével egyik napról a másikra áthelyezett a különböző regáti városokba. A cikk, mely pontosan tizenhat sorból áll, kétségtelenül Jorga üzenetét tolmácsolja a magyar vasutasoknak.

— Miért is panaszkodnak a magyar vasutasok, hogy áthelyezik őket a Regátba? Miért akarják Erdélyt izolálni? Nem sokkal jobb, az egyesülés szem-

pontjából, ha úgy mint eddig, kicsérlegetik a Regát és Erdély között a katonákat és állami tisztviselőket?... Ezeket a kérdéseket teszi fel Jorga lapja és küldi az áthelyezésre ítélt magyar vasutasok számára vigasztaló üzenetként. A magyar vasutasok, akiket a vasuti vezérigazgató parancsa egyik napról a másikra helyez a Regátba, most már legalább tudják, hogy miért kellett otthagyniok családjukat, hosszú évek munkája árán felépített kis házaikat és miért kerülnek az anyagi romlás szélére.
Most már tudják, szegények.

Szörnyű gyilkosság a Dnyeszteren

Orosz határőrök meggyilkolták a Cherson-apátság két apácáját

Bukarest, július 25.
Borzasztó kettős gyilkosság történt a napokban a román-orosz határon. Az orosz határőrök agyonlőtték a Cherson apátság egyik apácáját, egy másik nővért pedig arra kényszerítették, hogy a Dnyeszterbe ugorjon, ahol vízbe fulladt.
A hivatalos jelentés szerint Egumena Ioana Sidu és Olimpia Iranonna apácák néhány nappal ezelőtt megszöktek a Cherson apátságból és a Dnyeszteren keresztül egy éjszaka Romániába igyekeztek. A menekült két apáca szökéséről azonban tudomást szereztek a dnyesztermenti orosz hatóságok, amelyek azonnal közbejártak a

határszáron működő román hatóságoknál és a két apáca kiadatását kérték. A román határmenti bizottság az apácák kiadatása mellett döntött és — a dnyesztermenti szokásokhoz híven —, éjszaka bárkába ültették őket és vízszárai nyitották Oroszországra. Alig ért azonban a két apáca a folyón közepére, orosz területre váratlanul lövés dörögött el.
Az egyik apáca azonnal holtan esett össze, a másik pedig a Dnyeszterbe ugrott, ahol megfulladt.
A határmenti falvakban a két orosz apáca tragédiája mély megdöbbenést keltett.

Stanciu földmívelésügyi államtitkár programot ad...

A kormány Svájcot akar az erdélyi hegyek között

Bukarest, július 25.
Stanciu Victor kolozsvári egyetemi tanár, földmívelésügyi államtitkár ma a sajtó képviselői előtt részletes programot adott, melynek Erdélyre vonatkozó részéből az alábbiakat közöljük:
— Sisesti miniszter nagyszabású tervet dolgozott ki — mondotta az államtitkár, — mely részletesen felöleli a gyümölcstermesztés fejlesztését azokon a területeken, amely más mezőgazdasági termelésre alkalmatlanok. Részletes tervei vannak a gazdák szabad idejének házi munkákkal való felhasználására. A fahasi lakosság helyzetének megjavítása egyik fő programpontunkat képezi. A minisztertanács eddig az erdélyiek érdekében elégedte az erdőkihágásokat, olcsóbbá tette az erdők mellett lakó és erdőkiutazásból élő állami kötelezett-ségeket. Nagy súlyt kell helyezni a hegyvidéki lakosság háziiparának kifejlesztésére, hogy az európai nivóra emelkedjen.
Az államtitkár, bár nem említette, kétségkívül a világhírű kalotaszegi kézműiparra gondolt. Nyilatkozata további

részében az államtitkár egy olyan problémával foglalkozott, amely kétségkívül mindenki részéről fokozott érdeklődésre tarthat számot.
— M volna — tette fel a kérdést önmagának az államtitkár — ha sikerülne Erdély herceit megnyitnunk az európai turisták előtt? És ha ezek a hegyek, amelyek idáig természeti szépségükkel csak bennünket ejtettek bámulatba, éppen olyan jó jövedelmi forrássá válnának, mint a svájci hegyek? Ha Svájc meg tud élni természeti szépségeiből, úgy Erdély bőséges Kanaánna változhatna ugyanilyen oknál fogva.
Az államtitkár ezután kifejtette, hogy a cél elérésére új kényelmes utakra volna szükség az eddig szinte megközelíthetetlen erdélyi bércek között. — Az utak elkészítése rengeteg munkaelkülinek adna munkalehetőséget. Az elkészített utak viszont újabb lendületet adnának a fatermelésnek, nem is számítva a turisták által hozott óriási hasznot.
A terv szép. Csak aztán legyen belőle valami...

Lipscaniban a végrehajtó alaposan végrehajtott:

Kihuzta a gyermekek alól az ágyat
Csupasz földön maradt a kilenc tagú család
A végrehajtás után szívszélhűdésben meghal az apa

Bukarest, július 25.
Megdöbbenő adóvégrehajtási tragédia játszódott le a besszarábiai Lipcani községben, melyről felhábordva adnak számot a fővárosi lapok.
Az adóvégrehajtó hajnali félnégy órakor megjelent egy Lipcani községi kisiparosnál és miután hatalmas botrány után sikerült behatolnia a kisiparos műhelyébe, az elmaradt adótarozás fejében lefoglalta a műhelyben és a műhely melletti lakásban található szegényes ingóságokat. A magáról megfélemedezett végrehajtót az sem zavarta, hogy a szerencsétlen iparos gyermekei még az ágyban aludtak. Felkellette a gyermekeket és aztán a familia egyetlen ágyát is kihurcoltatta a nyomortanyáról.
Miután a végrehajtó kocsira rakatta a lefoglalt holmikat, a kilenc főből álló család ott maradt az üres szobában. És hogy a tragédia teljes legyen, a családfő a kiállott izgalmak következtében a délután folyamán szívszélhűdést kapott és meghalt.
A lipcani kereskedők közös memorandumot szerkesztettek, melyet átnyújtottak Argetoianu pénzügyminiszternek. Ebben a memorandumban nem követelnek eljárást a bestiális végrehajtó ellen, nem kérik kártérítést a pénzügyminisztertől, hogy egyik alkalmazottja közvetve is bár, de mégis egy kilenc tagból álló családot megfosztott a kenyérkeresőjüktől, — csupán anyit kérnek a pénzügyminisztertől, hogy a törvénytelenül végrehajtott, szabálytalan időben foganatosított és az előírásokon túl összeharcsolt ingóságokat szolgáltatassák vissza a biztos éhhalállal szembenező, családfőjüktől megfosztott családnak.

Állítólag tözsdemanipuláció céljaira:

Lecca volt cuzista képviselő aktákat lopott a francia külügyminisztériumból

Modern betyártörténet, amelynek kinos folytatása lehet

Bukarest, július 25.
A francia külügyminisztériumban néhány nappal ezelőtt nagyarányú akta-lopásnak jöttek nyomára. A megindult vizsgálat folyamán sikerült a francia rendőrségnek letartóztatni az aktatolvajokat. Kiderült, hogy Lecca volt cuzista képviselő érintkezésbe lépett egy Cannieux nevű francia külügyminisztériumi tisztviselővel, akinek útján több nagyfontosságú diplomáciai iratot sikerült megszereznie.

Az aktalopásban résztvevő egy Gohard nevű tözsdéigényző is, aki — ugylátszik — finanszírozta az aktalopásra berendezkedett társaságot. A három vádlott a vizsgálóbíró előtt meglepő vallomást tett. Az állítják, hogy az ellopott aktákat csupán tözsdemanipulációk céljaira használták fel és eszük ágában sem volt azokat kémkedési célokból valamelyik külföldi államnak kiszolgáltatni.
Már magában véve az a tény, hogy az aktatolvajok között egy román állampolgár szerepel, Románia szempontjából igen kínos tette ezt a különben is kényes ügyet, de ehhez még hozzájárult az is, hogy az elfogott román állampolgár még csak nemrégiben is a román parlament tagja volt.
A bukaresti sajtó a francia aktalopással kapcsolatban a legfantasztikusabb híreket közli és mivel hivatalos helyről e kérdéssel kapcsolatban még semmiféle nyilatkozat sem jelent meg, így érthető, ha e kérdéssel kapcsolatban teljes tájékozatlanság uralkodik.

Az egyik fővárosi lap többek között azt állítja, hogy az aktatolvajok megsejleszték az angol külügyi hivatalnak egy bizalmas, Párisba adressált jelentését, mely a román viszonyokkal foglalkozik. E nyilvánosságra került jelentés következtében — legalább is így írják a bukaresti újságok — a román fővárosban akreditált diplomáciai testület több tagja kénytelen lesz elhagyni Bukarestet.
Nagyon érdekes, hogy a Párisban elfogott aktatolvajok — mint említettük — azzal védekeznek, hogy tisztára tözsdemanipulációk céljaira használták fel az aktákat, Lecca kihallgatása során azt vallotta, hogy az ellopott akták egy részét Svájcba vitte, hogy az ottani világbörzéken értékesítse azokat.
A francia rendőrségnek azonban sikerült megállapítani, hogy Lecca nem Svájcba utazott, hanem igenis Romániába, azzal a céllal, hogy az ellopott aktákat itt értékesítse. Lecca védője ezzel a bizonyítékkal szemben a vizsgálóbíró elé állított egy tanút Druchin személyében, akitől Lecca, Romániából való visszaérkezése után egyizben ötezer frankot, majd később még kétezer frankot kért kölcsön. Lecca védője ezzel azt akarta bizonyítani, hogy

Lecca nem kért volna pénzt kölcsön, ha sikerült volna neki a francia külügyminisztériumból ellopott aktákat értékesíteni.

Kedvezően haladnak a román-magyar gazdasági tárgyalások

Bukarest, július 25.
A Színájában két nap óta folyó gazdasági tárgyalások a legjobb megértés és kölcsönös érdek-felismerés jegyében haladnak. Károly király tegnap hosszabb kihallgatáson fogadta Grigorcea budapesti román követet, aki tájékoztatta az uralkodót a két ország közötti gazdasági tárgyalásokról.
Amint értesülünk, úgy a román, mint a magyar gazdasági bizottság arra törekszik, hogy a készülő gazdasági megállapodásban a kölcsönös együttműködést kiszélesítsék, különösen a gabona-exportot illetőleg.

Mi a csodás nyaklánc? Megtámadja a rákot és a többi fertőző betegségeket

Ha az egészséges sejtekhez vibrációs hullámzás csatlakozik, a baktériumok arra kényszerülnek, hogy rendellenes szokásaitól eltérő gyakorisággal hullámozzanak, másoknál pedig teljesen megszűnnek és lefojtja a hullámozást, azáltal, hogy a hullámozásban ellenálló sejteket, vagyis toxinokat visz be.
Ez Lakhovski francia orvos-professzor teóriája, amelyet körülbelül 2 évvel ezelőtt az orvosi körök előtt kifejtett. Úgy a teória, mint a kísérleti bemutatások mindenütt feltűnést keltettek és bizalmat szereztek a felfedező tudósok.
Értekezletében a francia orvos-tanár kijelenti, hogy az említett hullámzás végzetes hatásait csak úgy lehet ellensúlyozni, ha villamos szűrés útján biztosítjuk a szervezet rendes működésének helyreállítását, egy vagy több hullámozó kör által, amelyet nyaklánc vagy évfőrmájában beviszünk a testbe. Ez az eljárás a rákos és más fertőző megbetegedések esetén kitűnő eredményeket mutatott fel és lényegesen meggyógyította a betegség lefolyását.
Ezek a csodás hatású nyakláncok és övek kaphatók gyógyszerházakban és drogeriákban.
Dr. Laval
a párisi orvosi fakultástól.
A Lakhovski-laboratórium vezérképviselője, J. Duhan, Pitar Mos 4. Bucuresti, felhívja a közönség figyelmét arra, hogy csak azok a nyakláncok és övek valódiak, amelyek csomagolása el van látva a Dillan-cég garancia-szalagjával és ellenőrző vignetájával.

ASTRA MOZGÓ

Szombattól, jul. 25-től egy igazi Ufa-extra supersláger

„IKERFÉRJ”

című németül beszélő, éneklő film fut, a következő szereplők közreműködésével: MARIA PAUDLER, JOHANNES RIEMANN, HALMAY TIBOR.

Tartalom: Az asszony — életvidám kis nőcske. A férj — álomszuszék. Eredmény: zivatar minden vonalon, amíg betoppan a férj ikertestvére, aki életet, vidámságot hoz magával, száz meg száz félreértést és összetévesztést. Eredmény: zivatarkok elvonulnak, nézők holtra kacagják magukat.

Figyelem! Vasárnap délelőtti nagy ifjúsági előadás

Figyelem!

Uf Bangosfilm

A termeszerek sorsa felé

Irtá: Halász Sándor

Csudálatos és felületes szemlélet mellett szinte megfoghatatlan az az optimizmus, a mellyel az emberek a világ eseményeit hónapok óta kísérik. A szenvedések purgatóriumán is túl, annak poklában élünk már és mégis, most egyszerre, bizalommal hisz az ember és megadással már szinte szereti is ezt a világot, amelyben él. Majdnem két évtized kellett ahhoz, immár tizenhét esztendő, hogy egyre szélesebb rétegekben felismerjük, hogy ez a mai világ a Világ maga és nem, mint eddig hittük, a réginek elhajlása, kóros aberrációja. Tizenhét esztendő mondják és mondjuk, hogy holnapra változni kell annak a struktúrájának, amelyben élünk és vissza kell térnie az egészségeshez és helytállóhoz, ahhoz a berendezkedettséghez, amelyet 1914. augusztus elsején otthagytunk. Minden tett és cselekvés, impulzus és nekilendülés azért történt, hogy a kedves emlékü tegnapot élő valósággá viszszeremtsük és minden megtorpanásánál és elakadásánál letargia és apátia ulla meg a lelkeket. Csak most, — egészen rövid ideje, — eszméltünk fel arra, hogy a halottat sírjából kiadni nem lehet és, hogy az élő, az újszülött, ennértünk édes gyermeke, itt él közöttünk, neveletlenül és elhagyatottan és, hogy ma már csak egy a kötelességünk és egy a boldogságunkhoz vezető kiút is, ezt a megvetett és eltaszított életformát a keblünkbe kell ölelni.

Az, ami Chequersben, Párisban és Londonban történt, nem más, mint hivatalos keresztelő. Ez az első bál, amelybe a bakfist az első fordulóra, az első megismerkedés örömeire és az első szerelmes pallomás gyönyörűségére bevezették.

Sokan lesznek és még sokáig sokan lesznek, akik az új hajdon uralomra-törése ellen protestálni fognak, de ez az ellenállás mit sem változtat azon a viláthatatlan tényen, hogy a hajdon megjelent a parketten és részt és életet kér. Azoknak a konferenciáknak és tanácskozásoknak eredménye, amelyek most végeláthatatlan folyamban előtök Európa és a csatlakozó kontinensek szellemi és lelki életét, nem lehet más, mint az új életlehetőségnek elismertetése. Tudomásul kell venni, hogy az új világ közelebb áll a természetek, a hargyák, vagy a méhek életéhez, mint akár a tegnapi, akár a tegnapielőtti ember államszerkezetéhez és az állami szerkezeten belül való kiélés formájához. Ez az új világ, amely jön, távolabb áll a tizenkilencedik század eleje óta kiépült individuális állami és gazdasági rendtől, mint akár az ókor törzsi szervezete, akár pedig a hajdoni földközösség rendszere.

A XVII. században érte el telőpontját az abszolutisztikus állam. E század állami rendszerében pontosan meg volt határozva, hogy ki kinek a szolgálója és, hogy a szolgáló kinek milyen szolgáltatásokkal tartozik. Az állam feje, az abszolút deszpota, mindenkinek megadta a maga életpályáját belül, hogy kit köteles szolgálni és ez a hierarchia volt az állam és azon belül az emberek életének és megélhetésének alapja. Te a földesur págy, — mondotta az Állam, — Te az egyház, Te a hűbérur, Te a katonaság. Eddig mehatsz, ekkor mehatsz, így, úgy és ha vélsz parancsaim ellen, fejedet vételem.

Ennek az életheletettségének forradalma, a XIX. század, építette ki az individuális államot, azt az államot, amelyben a másik végtelét következett, az a végtel, amely az egyéni szabadságnak korlátokat sohasem állított. Mindenki beleszólt az állami élet vezetésébe és mindenki az államon belül úgy élt és úgy érvényesült, ahogyan tehetsége és akaratereje érvényesülni tudott. Ez az individuális állam annyira szabadjára eresztette az embert, hogy az ember emelkedhetett és fejlődhetett, vagyonsokot halmozhatott és gépeket konstruálhatott, tulajdonukat teaurálhatta és monopolizálhatta. A szabadság szélsőségeig fokozott és fokozhatott túllengése juttatott el bennünket ahhoz a rabszolgasághoz, amelyben a bekekötések óta szinylódunk. A féktelen szabadság féktelen érvényesülési lehetőséget is jelent és e korlátlan lehetőségek azt eredm-

nyezték, hogy deszpóták kerültek felénk. A gyapot és az olaj tröszt, a gyufa és a cakkormonopólium, a gabona és a cement-kartell, a káli vagy a bankári egyeduralom átvette felettünk az ostopalotglatást és lesújtott reánk úgy, ahogyan tudott és addig, amíg birtuk.

Az ő szerkeszkálhatatlan szervezetségükkel szemben a mi kis egyéni és lokális forrongásunk mennydörgések csattanásához viszonyított szunyogzümögés volt csupán. Mi, emberek, polgári társadalom, tehetetlenül vergődünk adott emberi és állampolgári szabadságunk értéktelensége és deszpótáink jogtalan béklyójának szorítása között.

Ezt a tanácsstalan és céltalan vergődést póri nyelven úgy hívták, hogy: gazdasági válság. Az egyik oldalon a polgár, a kereskedő, iparos, agrárius, a maga lehetőségeinek jogszituációival, a másik oldalon a gát és a bástya, amelyek ellentállottak annak, hogy ezeket a jogszituációkat valahol is be lehetett volna váltani. A szabad ember, a szabad pálya és a megkötöttség nélküli foglalkozás, amelyet az individuális elveken nyugvó állami építmény alig valahol korlátoz és vele szemben a nyersanyagoknak és pénztökének korlátlan deszpótái, akik nem hagynak bennünket seholsem egy olyan szintre felvergődni, a melyen kenyeret lehetett volna keresni és életet élni.

Mi forrongtunk és protestáltunk, tiltakoztunk és néha ordítottunk, de mindhiába. A

hatalom nem hall és nem lát. Különösen nem, ha nem akar.

A nyersanyagok és pénztökéek omnipotenciája azonban nemcsak bennünket taszított nyomorba, hanem nyomorba döntötte a fizikai hatalom birtokosait, az államot is. Kredit-Anstalt és Amstel Bank és Darmstädter és Schröder is belepusztultnak abba a könyörtelen és tekintet nélküli individuális-diktatúrába, amelynek hatása reájuk is nehezedett. És, mivel az Államok maguk már tizenhárom esztendőre nem egyebek, mint a bankárok és bankházak, az ipari trösztök és kereskedelmi monopóliumok patronusai, vagy, ha őszintébben szólnak: patronáltjai, ezek az összeomlások megintgatták magukat az államokat is. Az individuális magasabbra tört, mint amennyit neki az az engedélyezett szabadság, amelyet a XIX. század, teoretikus elképzelése adott, megenged. Az individuális az összesség ellen tört és így természetes folyománya, hogy ennek a felacsarkodásnak reakciója csak az lehet, hogy az összesség most az individuálisra sujt vissza.

A reakció fegyvere nem lehet más, mint hogy azt az államot, amelynek doktrínája szerint az a rendetelése, hogy a polgárság közös érdekeit istápolja, rá kell szabadítani arra az individuálisra, amely a közös érdeket veszélyezteti.

A fejlődésben soha sincsenek véletlenek. A fejlődés mindig logikus és indokolt. Nem indokolatlan és nem illogikátlan, hogy az utóbbi öt évben egyre számosabban jelentkeztek a diktatúrikus államok és, hogy tíz éve is elmult, hogy az első, a kollektív termelési forma jelentkezett és vele köteleességszerűen a kollektív termelés elosztása is. A kollektív gazdasági rendben hovatovább csak a kollektív termelés marad meg és a diktatúra hovatovább kollektív termelésre hasonul át. Stalin

és Mussolini között csak árnyalati különbségek vannak és Mussolini rendszabályai és a német szükségrendeletek között már árnyalati különbségek sincsenek. Az állam, az individuális állam csödbement és helyette az államteljeségét illetik trónusra, azt, amely ma formáit keresi.

A szertelen egyéni szabadság helyett a korlátot nem ismerő állami abszolutizmus kötelezik. Nem a XVII. század abszolutisztikus állami rendje, amelyben megállapították azt a hierarchiát, ahogyan a polgárnak el kell helyezkedni, hanem az az államteljeség, amely nemcsak katonai és adófizetési kötelezettségünket követeli, hanem bennünket magunkat, a magunk százszázalékos teljességében is. Kollektív termelési rend következik, de ezt a kollektív termelési rendet nem a néptribün irányítja, hanem a néptől teljesen távol álló mechanizmus, amely nem az egyed öncélját, hanem a természet-család építményét és fejlődését nézi. A mai technikai felkészültségben, munkaeszköz gazdagságban és termelési ráffinériában, a mechanizmus magasabb és elvonatkoztatottabb rendeltetésű célok felé tör, oda igyekszik, ahol nem a petróleum Krözusok kegyétől és nem a Darmstädterek vezérigazgatójától függ az élet, hanem attól, hogy van-e talaja és lehetősége, van-e buzája és szövege, van-e tárgyi biztosítéka és természeti adottsága.

Égészen bizonyos, vér is fog folyni. Égészen bizonyos, bomba is robban, De egészen bizonyos, hogy azt az elkövetkezendő magasabb fejlődési fokot, amelyre sorsunk most visz, nem szabad a megértetlenség elszántságával gyűlölni, hanem a szükségszerűség hitével szeretni kell.

Az ember nem hagyja magát. Valahova kiérkezik, mert kőfőállra teperni sohasem lehet. Ugy látszik, ide kell érkeznie.

Az állami földbérlet miatt:

Halálos birokra kelt egy dobrudzsai község román és török lakossága

Két halott — több sebesült

Szilisztrá, július 25
A Durvator megyei Dogrular községben tegnap halálosvégű összecsapás történt a község román és török lakossága között. A harc kitörésének oka a — föld volt.

Dogrular községben ugyanis a kisa-játításokból az államnak még jelentékeny rezervái vannak és ezeket a földeket az agronom bérbe szokta adni. A bérletek miatt gyakran fordulnak elő a község román és török lakosai között incidensek, mert

a földéhes parasztok egymás orra előtt igyekeznek elhalászni az aránylag előnyös bérleteket.

Igy történt ezúttal is. Az agronom néhány évvel ezelőtt bérbe adott egy darab állami földet egy Raim Sali nevű török földmiesnek, aki a bérletet évről-évre megújította és a földet megművelte. Tavaly ősszel, amikor Raim Sali elvitte a bérlet összegét az agronomhoz, megdöbbenve értesült arról, hogy az állatala őszi buzával már bevetett földet az agronom egy román földmiesnek adta

ki. Raim Sali tiltakozott a bérlet megvonás ellen és az agronom határozatát megfellebbezte. Ezután nyugodtan művelte tovább a földet és várta, hogy a buza beérjen. Amikor aztán megkezdődött az aratás, az állami föld új bérője azzal a követeléssel lépett fel, hogy — miután a bérlet most már az övé — Raim Sali a termés egyharmadát adja át neki. A török erre nem volt hajlandó semmiat a két földbérő között tegnap éles szóváltás, majd verekedés keletkezett.

A verekedésben úgy török, mint román részről sokan, majdnem az egész falu részt vett.

Az eredmény két halott és több sebesült. Az egyik halott: Raim Sali

A batóságok megindították az eljárást és a verekedők közül többeket letartóztattak.

Az esetből kifolyólag a földművelésügyi minisztérium rendeletet küldött az agronomokhoz, hogy az állami földrezervák bérbeadásánál nagyobb körültekintéssel járjanak el.

A tanítók választják ezentúl az iskolaigazgatókat

Jorga iskolareformjának új felvonása

Bukarest, július 25
A Jorga által bevezetett új iskolareformok között a tanszemélyzet körében nagy érdeklődésre tarthat számot az a mód, ahogyan ezentúl az iskolaigazgatók kinevezése történik. A Jorga-féle terv szakít az iskolaigazgatók eddigi kinevezési módszerével. Idáig az iskolaigazgatókat a minisztérium a tanszemélyzet meghallgatása nélkül nevezte ki. Ezentúl

az iskolában működő tanszemélyzet gyűlést tart, amelyen nemcsak a végleges, hanem a segéd-tanszemélyzet is részt vesz, sőt a nyugdíjazott tanítók is és ezen a gyűlésen kijelölnek három iskolaigazgató-jelöltet.

A minisztérium a három felterjesztett

jelölt közül nevezi ki a tényleges iskolaigazgatót.

Hir szerint Jorga ezt az új reformot még az őszi iskolaszakban be akarja vezetni és mivel a változás bevezetésére tulajdonképpen új törvényre volna szükség, amit csak ősszel az iskolaév megkezdése utáni időkben szavazhat meg az októberben összeülő parlament, ezért Jorga úgy tervezi, hogy egyelőre az új reformot királyi dekrétummal lépteti életbe és a későbbi összeülő parlamenttel ratifikáltatja.

Jorga kijelentette, hogy az új reformra azért van szükség, mert az ország egész területén, kevés kivétellel, szeretné, ha az eddig működő iskolaigazgatókat kicserélnék.

Beszélgetés egy papirkereskedővel

Es — ilyen csodák! — az első és egyetlen ember, aki nem sir, nem szítja a viszonyokat! Az ok: a papirfogyasztás nem esett vissza. Érdekes: a kenyérfogyasztás, a huszfogyasztás és sok minden egyéb elsőrendű közszükségleti cikk fogyasztása katasztrófálisan visszaesett. Mi ez?

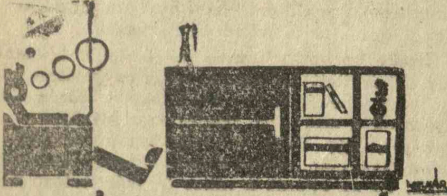
A magyarázat, amit a kereskedő adott, érdekes. Benne van az egész mai zavaros helyzet.

— Kulturális tekintetben a papirfogyasztás is erősen visszaesett. De ez ki egyenlítődik más uton. Például soha annyira hivatalos aktához való papírt nem használtak fel, mint ma. A közigazgatási formulák ugyiszólóan negyedekenként változnak. Új rendszer, — új papírok, jöjj a kormányváltás egész új ötlettel, a melyhez mind papir is kellett. — Erősen emelkedett a papirfogyasztás a választások idején. Azután, régebben nem volt sehol Jorga-párti lap, ma minden nagyobb városban több van egy újsággal. Az új rezsimmel különösen sok új tankönyv számára vásároltak papírt. Nagyon dinamikusan jött a tankönyvadás. A régi tankönyveket eldobják, mert az új rezsim emberei vagy már bejutottak valamely katedrába és így újat akarnak produkálni, vagy pedig ezen a réven akarják észrevételezni magukat... És így van ez más vonatkozásban is. Sőt, a kereskedő is több papírt fogyaszt, mint régen. Egy kötött-szövött árukereskedő éppen panaszkodott, hogy rosszul megy az üzlet. Nem hittem el neki. Ez az ember régebben egy bála csomagolópapírt vásárolt minden héten és most másfelet adott el neki. Hát minek panaszkodik? Megmagyarázta. Régebben egy-egy pevo 300—500 lej értékű árut vásárolt és a kereskedő abból csinált egy csomagot, ma 10—20 csomagot is kell csinálnia, amíg 300—500 lej értékű árut elad.

Igen, ez jellemző. A kenyér egyre kevesebb, de annál több papir fogy nálunk. Nem lenne jó minden kérvényt és igazolványt buzaszemekre írni, hogy az új fogyjon?

b. e.

**10 tánc- vagy
magyarnóta-kottát**
ad a Brasso Lapok könyvosztálya
15 lejért
Vidékre 20 lej (portó 5 lej).

HA BUTOR
LEGYEN

SZEKELY & RÉTI
BUTORGYÁRÁBÓL
MAROSVÁSÁRHELY
BOKAREST
BRASSÓ
NAGYSZEBEN
MOTTO:
ELSŐKÉZBŐL — A LEGJOBBAT — LEGOLCSÓB-
BAN, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

A standardizált
tojás után —
standardizált alma

A tojás-szindikátus ugylátszik kifünő
üzletnek bizonyult egyará szindikátusi
tagnak, mert most ujabban Szatmáron
mozdult meg egy-két alma kereskedő,
hogy az alma kereskedőket szindikátusba
fomörítse s ezzel ujab csapást mérjen a
termelőre és a szabad gyümölcskereske-
delemre. A Szatmárról kiindult eszme
alapelve a következő volna:

Minden, a szindikátusba belépő tagnak
200.000 lej kauciót kell letenni, ugyanak-
kor 10.000 lej tagsági díjat is lefizetnie.
Ezért csakis a szindikátusi tag fog ex-
portálhatni, illetve csakis a tag fog tudni
eladni a külföldi vevőnek. — Magától ér-
tetődik tehát, hogy a szindikátusi tag a
termelőnek csakis a szindikátus által
meghatározott árat fogja fizetni. Ugyan-
akkor pedig a szolid kereskedő még a
magasabb árat sem fogja tudni fizetni,
mert nem szállíthatja külföldre a gyü-
mölcsöt, nem lévén szindikátusi tag. Az
a külföldi, aki minden évben hozzánk
jött és szükséges mennyiségét bevásárolva
hazaszállította a gyümölcsöt, a szindiká-
tus elgondolása szerint csakis nála vehet
és csakis az általa diktált áron. Tekint-
ve azt, hogy Csehszlovákia is elég szép
gyümölcsstermeléssel dicsekedhetik, kilá-
tás lehet arra, hogy az esetleg létrejövő
szindikátus terrorja miatt a külföldi ve-
vők el fognak maradni. Egy, a napokban
átjárt külföldi állandó nagyobb vevő azt
a kijelentést tette, hogyha a szindikátus
dolgozni kezd, az átteszi Csehszlovákia-
ba a bevásárlási standját s ugyancsak ezen
külföldi kijelentése szerint, az összes ed-
dig Romániában megfordult külföldi ve-
vők felfogása megegyezik az övével.

Es amint a tojásszindikátus 5-6 tagja
megakadályozza a szabad export lehe-
ségét ázaltal, hogy a szindikátusi tag ál-
tal exportált áru olcsóbb kintiteli vámil-
lekben részesül és azzal a bizonyos stan-
dardizált tojással blamája külföldön a
tojást, ugyanígy szeretné 1-2 szalmári
almakereskedő az alma exportot is lehe-
teltetni tenni azzal, hogy a kormánytól
keresztül forszíroznák a nem standardi-
zált gyümölcsre az eddigi pámentesség
helyett, a magas kintiteli vámt. És hogy
a dolgot komolyan veszik, 10.000 lejes
tagsági díjat akarnak bevezetni.

Vajon mi célra van szükség az eselleg
befolyó pár millió leire...? Na mi célra?
A szigeti gyümölcsexportőrök, kik az
erdélyi gyümölcskereskedelemben vezet-
nek, nem csatlakoznak a szindikátusi esz-
méhez és elhatározták, hogy annak létre-
jötte ellen a legerélyesebben fognak til-
lakozni annál is inkább, mert a szindi-
kálati eszmét kipaltantó kereskedők már
a múlt évben is bebizonyították, hogy
csak a maguk malmára akarják azt a bi-
zonyos vizet hajtani...

Ideje volna, hogy a kormány a tarif-
unitást illetőleg sürgősen, még a gyü-
mölcssezson kezdete előtt intézkedjen.

Tudvalevő, hogy az exportalma három
minőségből áll: prés, I. és II. osztályu,
tehát értékieg óriási elléréssel.

Mig a présalma 1.50-2 lej körül mo-
zog, addig a tábla alma 3 és 8, később
11-12 lejért talál vevőt. Ugyanakkor a
Tarif-unitar általános 8.80 lejért diktál.
Erthető tehát, hogy a tarifa különbséget
kel, hogy tegyen a prés és a tábla alma
között, hiszen a kiszállítandó alma 50
százaléka must és nyári alma, melynek
eladási ára a két lejért sohasem haladja
meg.

Nem ártana a gyümölcs kintiteli adóját
teljesen törölni, hiszen ez a cikk az egyet-
len kereskedelmi és eladható áruja a
máramarosi gazdának.

ELEFANT JENŐ
Máramarosziget.

A buzapiac

London, július 25.
Az angol földmívelésügyi minisztérium
becslése szerint a világ ezévi buzatermése
körülbelül háromszázmillió bushellel
lesz kevesebb a tavalyinál. (Egy bushel
36.35 liter). Ezzel szemben a buza: xpor-
táló államok ezévi termésfeleslege száz-
millió bushellel lesz nagyobb a múltévi
július elejei feleslegénél.
Az amerikai „Farmboard” elhatároz-
ta, hogy ugynevezett stabilizációs buza-
készletéből ezidén legfeljebb hatvan mil-
lió bushelt ad el, amibe nincsenek bele-
értve a külföldi kormányokkal folyó tár-
gyalások alapján teljesítendő szállítások.
Magyarországon a buza ára több mint
kétfelvővel esett. Az áresés következté-
ben a malmosok elhatározták, hogy a
lisztárakat átlag két pengővel leszállítják.
Igy a duplanullás ára 44-ről 42-re, a nul-
lás rozsliszt ára 39-ről 35-re ment le.

Közgazdaság

A kenyérbélyeg és a sütőipar

Teljes a káosz és a tájékozatlanság az érdekeltek körében. A törvény
mesterséges magyarázatával már is felszórólják
a kenyérbélyegilletékeket

Kolozsvár, július 25.
Harmadik napja már, hogy a kenyérbélyeg
életbe lépett, de az ország legnagyobb részé-
be a törvény még nem érkezett meg, sem a
végrehajtási utasítás és így a legnagyobb tá-
jékozatlanság uralkodik az érdekeltek köré-
ben. Fokozza a zűrzavart az is, hogy eddig
még a bélyegek sem jöttek meg és
az emberek hiába fordulnak a pénzügy-
igazgatósághoz, ott sem tudnak semmit,
mert csak a pausáléban leróható boletta fi-
zetendő a pénzügyigazgatóságon, amelynek
egyébként semmi köze az egész ügyhöz, sőt
még csak ellenőrzési joga sincs, miután a tör-
vény ezt az agrárhatóságoknak, az ügyész-
ségnek és a rendőrbírói tiszteknek tartotta
fenn.

Tehát: a törvényt és a végrehajtási utasi-
tást még nem ismerik vidéken, ezzel szem-
ben a bukaresti napilapok révén megjött már
a végrehajtási utasítást kiegészítő rendelet,
a mely csak fokozta az eddigi konsternációt.
Ez

a pótrrendelet csak a törvényben foglalt ke-
nyér-taxák kiróvásának értelmezésével fog-
lalkozik, még pedig azzal a tendenciával,
hogy a taxákat tovább lehessen emelni.

Ebben a tekintetben a pótrrendelet valósá-
gos mestermű, amint az alábbiakból is kitün-
nik.

A törvényerőre emelkedett javaslat szöve-
gének elolvasásakor mindenki első tekintetre
azt állapította meg, hogy nem intézkedik az
előírt minimális mennyiségeknél kisebb súlyu
kenyér taxájáról, amiből azt lehetett volna
következtetni, hogy a 700 grammnál kisebb
kenyerek nem fizetnek bélyegilletéket. Erre
jön a pótrrendelet és vitatható joggal önké-
nyes magyarázatot ad a törvénynek, azzal a
megállapítással, hogy

a pótrrendelet csak a törvényben foglalt ke-
nyér-taxák kiróvásának értelmezésével fog-
lalkozik, még pedig azzal a tendenciával,
hogy a taxákat tovább lehessen emelni.

Ebben a tekintetben a pótrrendelet valósá-
gos mestermű, amint az alábbiakból is kitün-
nik.

A törvényerőre emelkedett javaslat szöve-
gének elolvasásakor mindenki első tekintetre
azt állapította meg, hogy nem intézkedik az
előírt minimális mennyiségeknél kisebb súlyu
kenyér taxájáról, amiből azt lehetett volna
következtetni, hogy a 700 grammnál kisebb
kenyerek nem fizetnek bélyegilletéket. Erre
jön a pótrrendelet és vitatható joggal önké-
nyes magyarázatot ad a törvénynek, azzal a
megállapítással, hogy

Ezek után igazán cinikusan és naívu hang-
zik a rendeletnek az a mondat, hogy a bé-
lyeg ellenére a pékek nem emelhetik az ára-
kat. Ezzel kapcsolatban a rendelet valami kal-
kulációt is hoz arról, hogy 100 gramm liszt-
ből mennyi süteményt lehet kihozni. A kalku-
láció helyes, de nem terjed ki sem arra, hogy
mibe kerül ez a 100 gramm liszt és mennyi-
be kerül a feldolgozása. És nem ad feleletet
a rendelet arra a kérdésre sem, amely előtt a
pékek és sütődék olyan tanácstalanul álla-
nak, tudniillik arra, hogy

egy 7 lejes fehér kenyeret, amely után most
2-3-4 lej bélyeget kell fizetniük, hogyan
lehet továbbra is 7 lejért árusítani?

Ez annál fogasabb kérdés, mert a kenyér-
bélyeg hatása alatt, (hiszen azért csinálták,
hogy az exportot fokozzák), emelkedni fog
a buza ára és így a liszt is megdrágul.

Drágább liszt és 3-4 lejes bélyegtaxa mel-
lett minden régi alapon való kalkuláció csak
szemfényvesztés, mint ahogy

szemfényvesztés a pótrrendeletnek az a ré-
sze is, amely az eselleges panamákat egyet-
len mondattal gondolja megakadályozni.

Ebben a mondatban a földmívelésügyi mi-
nisztérium felhívja a hatóságokat arra, hogy
tegyenek meg mindent a kenyérbélyegek be-
csületes alkalmazásának biztosítására. — Azt
gondolja Jonescu-Sisesti miniszter, hogy, a
mikor egy nagy és drága apparátus nem
volt képes az illegális szeszüzelmeket meggá-
tolni, akkor ezzel az egy mondattal sikerül
elejét venni annak, hogy illegális kenyeret
hozzanak forgalomba?

Amíg a kormány ezt a nagyfontosságú és
súlyos kérdést olyan könnyedén elintézi, ad-
dig az érdekeltek már hetek óta azon török a
fejüket, hogy mit lehet tenni a várható illegá-
lis verseny megakadályozására. Sok tárgya-
lás és gondolkodás után végül is arra a meg-
állapításra jutottak, hogy
ugy a kincstár, mint a legális sütőipar ér-
dekeinek csakis egy becsületes pausálérend-
szer bevezetése felel meg, — bélyeg nél-
kül,

a 700 grammon aluli súlyu kenyér a süte-
mények csoportjába tartozik, vagyis dupla
taxa alá esik.

Ugyanígy intézi el a pótrrendelet a törvény
ama rendelkezését is, amely kimondja, hogy
az egységtaxák alá eső maximális súlyoknál
nagyobb kenyerek annyiszor fizetik az egy-
ségtaxát, ahányszor a minimális súly megvan
az egész kenyér súlyában. Ezt az intézkedést
a rendelet még tovább fokozza és hozzáfűzi,
hogy,

miután a kenyér össz-súlyát elosztottuk az
előírt súlyminimummal és fennmarad akár-
milyen kis súlytörredék, az is egy egész
egységre eső bélyegtaxa alá esik.

Ilyenformán egy 1 kilós fehér kenyér után
1 lej bélyegilletéket kell fizetni, de már egy
másfélkilós kenyér után 3 lejt, miután a más-
félkilóban az előírt minimális 700 gramm
megvan kétszer, ami 2 lej taxát jelent, de
még fennmarad 100 gramm törredék és
ezért is kell 1 lejt fizetni.

Ennél nagyobb taxát már csak azokra a
kenyerekre ró ki a rendelet, amelyek az elő-
írt súlyminimumnál kevesebbet nyomnak. —
Például

egy fehér lisztből sült 600 gramm súlyu
fehér pekni is 3 lej bélyeget köteles fizetni,
akárcsak a másfélkilós fehér kenyér,

mert alatta van a törvényben foglalt 700
grammos súlyminimumnak és így ugyanolyan
elbírálás alá esik, mint a kifli, percc és zsem-
le. Így a 600 grammos kenyér egységtaxájá-
nak alapjául a süteményekre megállapított
250 grammos súlyminimum szolgál. A 250
gramm a 600 grammban megvan kétszer, ami
után 2 lej a bélyeg, a még fennmaradó 100
gramm után pedig még 1 lej bélyeg fizeten-
dő.

még pedig úgy, hogy a pausáléban leróvándó
kenyérilleték kiróvása az érdekelte sütőipar és
malomipar, valamint a kincstár képviselőinek
a kezébe legyen látve. Ezt az elvet a mi-
niszter elfogadta és két rendelkezés formá-
jában bekerült a törvénybe is. Az egyik ki-
mondja, hogy a sütemények bélyegilletékét,
havi átalányban kell fizetni, a másik intéz-
kedés pedig lehetőséget ad arra, hogy a ke-
nyér után is pausáléban fizessék a taxát, ha
valamely helyiség sütőiparosai kérik.

A rendelkezés tehát megvan, de abba már
nem ment bele a kormány, hogy az érdekel-
tek delegátusai is ott legyenek a pausálé ki-
vetésénél. De az, hogy a pausálé-rendszer ki-
alakulását felülől nem akarják ösztönözni, ki-
tűnik két intézkedésből is. Az egyik intézke-
dés negatív, amennyiben
a törvény kimondja, hogy a pausálé kiró-
vásának módozatairól a végrehajtási utasi-
tás fog intézkedni. Végrehajtási utasítás pe-
dig nincs és addig, amíg kiadják, nem le-
het pausáléban fizetni a kenyérbélyegeket.
A másik ezirányú intézkedés viszont a pau-
sálé fizetésére kötelezett kenyérráruk taxáit,
— a pótrrendelettel, — egy felszórólja, hogy
senkinek sem lesz kedve ilyen alapon kiró-
vándó pausálét fizetni.

Megmaradt tehát a bélyeg, amely a vissza-
élések korlátlan lehetőségeit hordja magá-
ban, úgy az illegálisan dolgozni akaró sütő-
dék, mint az ellenőrző közegek szempontjá-
ból. Ezek közül csak egyet említünk meg
most.

A törvényből nem tűnik ki világosan, hogy
a bélyegmentesség csak olyan kenyérre vo-
natkozik-e, amelyet teljesen otthon készíte-
nek el, vagy olyan kenyérre is, amit ot-
thon dagasztanak ki és a pékeknél süttet-
nek.

Ha ezekre is vonatkozik, akkor máris meg-
van a lehetőség a legtágabb visszaélésre, mert
lesznek zugsütődék, amelyek a bélyegilleték
szempontjából csakis „felek részére süttött”
kenyeret fognak előállítani, amit lehetetlen
ellenőrizni. Az ilyen kenyérrel elárasztják
majd a piacot és

csak természetes, hogy a fogyasztók ezt az
olcsóbb kenyeret fogják venni és nem azo-
két, akik kenyérbélyeget fizetnek, tehát
kénytelenek drágábban árulni.

A laikus ember is azonnal észreveszi, hogy
az egész törvény Erdély-ellenes izű. A benne
foglalt súlyrendelkezések pontosan megfelel-
nek a regáti kenyérformáknak, vagyis a re-

gáti sütődék könnyen tudnak alkalmazkodni
az új rendhez, míg

Erdélyben legalább 50 százalékkal több bé-
lyegilletéket lesznek kénytelenek fizetni a
pékek, miután az itteni gyakorlat semmi-
ben sem felel meg a regáti méreteknak.

Ezt a hátrányos helyzetet az erdélyiek csak
egy módon kerülhetik el: ha ők is bevezetik
a regáti kenyérméreteket. És, ahogy a jelek
ebben a pillanatban mutatják, a kenyérsúly
uniformizálása lesz az új törvény legnagyobb
eredménye, mert exportprémiumra a mai
rendszer fenntartása esetén előreláthatólag
egyetlen bani sem fog jutni.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy
augusztus 12-én Kolozsváron összeülnek Er-
dély összes sütődéi, hogy állást foglaljanak
a bélyegrendszer ellen,
amely tönkrementül fenyegeti az egész ipar-
ágat. Holnap, vasárnap, a kolozsvári sütődék
tartanak megbeszélést, az országos kongressz-
uszusig esedékes teendők ügyében.

Afrancia megbízott az osztrák-német vámunió ellen

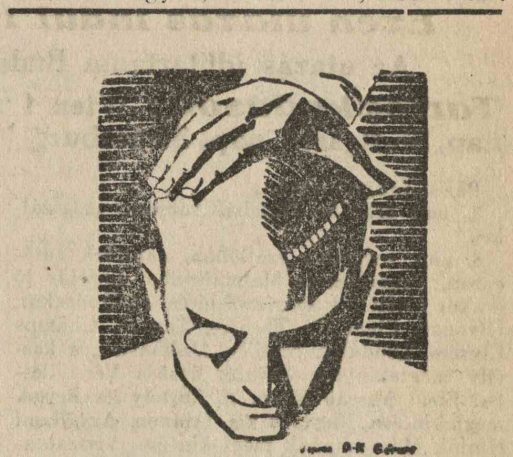
Hága, július 25.

Az osztrák-német vámunió ügyének
mai tárgyalási napján Paul Boncour, a
francia kormány megbízottja fejte-
tte ki álláspontját. Boncour hivatkozott ar-
ra, hogy az osztrák-német vámunió meg-
valósulás esetén — az eszme azonossá-
gának ellenére — megtorpedózta volna
Briand Páneurópa-elgondolását, miután
a vámunió nem lett volna egyéb, mint
egy szorosabb államjogi összeköttetés
bevezetése. Végül hangsúlyozta Boncour,
hogy a vámunióról felvett bécsi jegyző-
könyv minden egyes rendelkezése szö-
ges ellentétben áll az Ausztriára érvé-
nyes megállapodásokkal.

Egyelőre bizonytalan, hogy az euró-
pai jelentőségű ügyben a hágai döntő-
bírószak mikor mondja ki a végső szót.

Tőzsde

1951. július 25.
Zürich (nyitás): Berlin —, Amszterdam
206.85, Newyork —, London —, Páris
2012.50, Milánó 2685, Prága 1523, Buda-
pest 9002.50, Belgrád 909, Bukarest 304
és háromnegyed, Varsó 57.55, Bécs 72.25.



Nem hull ki

a haja, ha a

PETROLE HAHN
hygienikus lotiót használja, mely biztos
hatású hajhullás, korpa és a fejbőr visz-
ketése ellen.

A PETROLE HAHN
megtisztítja és fényessé teszi a haját anél-
kül, hogy zsírosítaná. Megrögzíti a frizu-
rát és megőrzi annak természetes báját.

Kapható:
Gyógyszertár, drogeria, illatszertár üzletekben
fésülőszalonokban stb.
Képviselet Romániában:
Agence Generale Francaise en Roumanie
(Ernest Thiriet)
Str. N. Filipescu No. 12. — Bucuresti.

Szerkesztői üzenetek

Alsórakos. Kérjük lapunk azon barátját, aki az alsórakosi népszámlálási visszaélésekről alkalmi tudósításban informált bennünket, hogy pontos nevét és címét haladéktalanul közölje.

Szerk. posta. Kérjük, sziveskedjék direkt M. urhoz fordulni, (címe: Bucuresti, boulevard Scitu Magureanu 21.). A b. levelét annak idején továbbítottuk, de többet nem tudunk róla.

Sz. I., régi előfizető. Sokan vannak másutt is hasonló sorsban, s más tanácsot nem adhatunk, mint tessék várni, esetleg többedmagával a vezetőséget megkérni nyomatékosan, hogy fizesse ki a nyugdíjakat. A baj különben is nem a vidéken van, hanem a központban, ahol nem utalják ki a szükséges pénzt.

Sz. K. A munkatörvény szerint, ha szellemi munkás, 6 hótól egy évig egy hó, 1 évtől 5-ig három hó, 5-10 évig 4 hó és 10-től 15 évig 6 hó a felmondási idő. Legjobb azonban, ha ügyvédhez fordul.

B. I. Tessék egy lapon, — válaszlapon is mellékelve, — Farkas Aladár urhoz, (Bucuresti, bul. Maria 2. IV.) fordulni, ő megadja a másolatot.

Tanfolyam. Brassóban négy évfolyamu magyar nyelvű felső kereskedelmi iskola és két évfolyamu női kereskedelmi szaktanfolyam van. Egyéves kereskedelmi tanfolyam férfiak részére esetről-esetre alakul. Felvilágosításért tessék a református kereskedelmi iskola igazgatóságához, (Brasov, Calea Victoriei 7.) fordulni.

Tanítónő. Közelebbit nem tudunk, mint Vizsákát, (Ocna Sibiu), de azt hisszük, hogy ez megfelelő lesz. Különben tessék a legközelebbi nagyobb vasuti állomáson, vagy menetjegyi irodában érdeklődni.

MEGNYITOTTUK

hosszu átépítési munkálatunk után üzlethelyiségünket.

RÖFÖS ÉS RÖVIDÁRU

cikkeink eladását rendkívül olcsó árban megkezdjük.

APPEL SÁMUEL
(volt Reklámáruház)

BRASSO, Kapu-utca 54.

Szenzációs Páris-i autocar utazásunkat megismételjük!

Előfizetőink és olvasóink figyelmébe

Luxus autocar-utazás

Budapest—Wien—Linz—Salzburg—München—Augsburg—Tübingen—Stuttgart—Strassburg—Nancy-n át Párisba. — Utvonal a visszautazásnál: Páris—Dijon—Genf—Interlaken—Luzern—Buchs—Feldkirch—Zell am See-n át Semmering—Wien—Budapest
Ezen utazás indul 1931. augusztus 5-én.

Az utazás időtartama Budapesttől—Budapestig 23 nap

Tartózkodások: Wien 1 nap, Salzburg 1 nap, München 2 nap, Stuttgart 1 nap, Strassburg 1/2 nap, Nancy 1/2 nap, Páris 7 nap.

Párisi programunk:

7. nap érkezés Párisba, vacsora, megszállás.

8. nap, reggeli a szállóban, napitúra autocaron, Versailles és Malmaisonba. Indulás 10 órakor délelőtt és visszatérés 17.30 órakor. Utvonal: Place du Theatre, Louvre, Champs Elysees, Diadalív, Neuilly, Malmaison, a kastély megtekintése. Tovább utazás Versaillesba. Ebéd Versaillesban. A kastély és kertek megtekintése. Nagy és kis Trianon. Az állami Hintók Múzeumának megtekintése. Visszautazás St. Cloudon át, 19 órakor vacsora a szállóban.

9. nap, reggeli, délelőtt fellátogatás az Eiffel-toronyra, ebéd a szállóban. Délután a nagyáruházak, u. m. Louvre, Printemps, Galeries, Lafayette megtekintése. 19 órakor vacsora a szállóban.

10. nap, reggeli, 10.15 órakor körutazás Párison át, a főlátványosságok megtekintésével kapcsolatosan. Utvonal: Place du Theatre Francais, Vendôme-tér, Madeleine temploma, Lajos kápolnája, Diadalív, Trocadero, Eiffel-torony, az Invalidusok dómja, Napoleon sírja, Külügyminisztérium, Nagy és Kis Palota, Champs Elysees, Place de la Concorde, Obelisk, Képviselőház, Place du Theatre Francais. 13 órakor ebéd a szállóban. 14.15 órakor körutazás Párison át. Utvonal: Place du Theatre Francais, Louvre, Ipazsági Palota, Sainte Chapelle, Quartier Latin, Cluny, Odeon Theatre, Szenátus Palotája, Luxembourg Palota és Kert, Pantheon, Sorbonne, a Notre

M. L. Ma levelében reflektáltunk b. cikkére, a melyet visszaküldünk, mert nem volt módunkban közölni.

393. Targul-Mures. Sajnáljuk, de ilyen cikkek kikerésére nincs időnk. Ha a kiadóhivatalnak (és nem a szerkesztőségnek) a lap árának egyidejű megküldésével, megjelöli a számat, amelyben megjelent, onnan megkaphatja. Csodáljuk, hogy, mint előfizető, aki rendszeresen kapja a lapot, az őt érdeklő közleményt nálunk reklamálja.

Sz. K. Sajnáljuk, de a magyar név megváltoztatására vonatkozólag nem adhatunk felvilágosítást. De még jobban sajnáljuk, hogy ön merő anyagi érdekből meg akarja változtatni a nevét. Pedig keserű csalódás fogja érni, mert, román névvel is el fogják csapni, ha nem tud románul, s főképp, ha a román neve mögül, — ami könnyű lesz, — meglátják a ki-sebbségi vasutast.

K. I. Levelezőlapját átadtuk a Székely Társaság vezetőségének. Onnan majd választ fog kapni.

Tanítónő. Ebben az ügyben tényleg fölösleges és eredménytelen a felségfolyamodvány. Annak csak valamely határozott és rendkívüli esetben van indokoltága.

Gy. A. A székelyudvarhelyi református tanítóképző, ahol a francia nyelvet is tanítják. A német nyelvet magánúton is tanulhatja. A fizetendő díjakról, tantervről, stb., felvilágosítást nyújt az igazgatóság. (Odorheiu.)

174029. Manoilescu címe: Banca Nationala Bucuresti. Szabó Béni címe: Brassó, Str. Regele Carol II.

021304. sz. előfizető. A leszerelés idejét maguk az érdekeltek katonák sem tudják pontosan. Némelyek szerint még e nyár végén.

K. L., Nagypárad. Az 1906-iki magyar nyelvénykönyvnek immár semmi értéke. — A biztosítási ügyben legközelebb válaszolunk.

Szabó Márton

Brassó, Hosszu-u. 74.



Speciálisan berendezett autó-rugó üzem

Kész rugók raktáron. Javítások gyorsan készülnek. — Rugók a legújabb

módszer szerint ruganyosítottak.

Mélyen leszállított árak!

kintésére jogosító igazolvánnyal együtt, (a Jungfrau hegység megtekintésénél a vasuti jegyek nincsenek beleszámítva, azonban ezeket is 50 százalékos kedvezménnyel tudjuk vendégeinknek megszerezni).

Lei 20.400.—

Ezen összegben az összes vízumok, a magyar vízum kivételével, bennefoglaltatnak. Ezen utazás részvételére az indulás előtt lehet legkésőbb 8 nappal jelentkezni.

het legkésőbb 8 nappal jelentkezni.

Részletes prospektusokkal díjtalanul szolgálgat, mindennemű utazásra felvilágosítást, le-
vél, telefon, vagy személyes érdeklődésnél ki-
merítő választ küld, utiterveket elkészít, díj-
talanul szobafoglalásokat eszközöl Európa-
valamennyi számottevő furdóvárosában, ked-
vezményes árban:
„Brassói Lapok” furdó és utazási osztálya,
Brassó.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

BRASSÓI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotatóló nyomása, Brassóban.

Brassó—Brassó, Kapu-utca 56—58. Telefon-interurban: (szerk és kiadóhivatal) 1—77 és 82
Bucuresti—Bukarest I, Boulevard Scitu Magureanu 21. — Telefonszám: 363—64

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

megbízások ielvetelére és fizetések átvételére tenni, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Dé: Str. S. Barauiu 10. (Osztián Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófőhermegyék részére. Kolozsvár: Str. Dubarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámin Árpád. Szentgyörgy-utca 6. — Marostordamagye: Szabó Jenő. Címe: Marosvásárhely, Strada Reghiului 10. — Nagyszombat: Strada Turnului 13. (Szigetváry László) — Nagyváradi: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László) Szatmár- és Máramarosmegyék részére. — Szilágysomlyó: (Helperin Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torja: Str. Regele Ferdinand 25. (Dánes József.)

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálnak.

Vétel-eladás

Új tejcentrifugák alkalmi ár mellett eladók. Brassó, Vár-u. 98. Hermann. 13962

Eladó jókarban levő Chrysler autóbuss, esetleg koncesz-szióval. Bővebbet Hirsch, Brassó, Kórház-utca 47. 13970

BALADERA a legkitűnőbb szöv-et és RUHAFESTÉK. Beszerez-hető viszonteladásra is a képviselőnél! Gai tenar Nicolae Brassó, Vasut-u. 67. 14030

Vennék Arad vagy Temesvár vidékén 2—3 szobás villát, 10—15 hold ingatlanl. Ajánlatokat a Brassói Lapok kiadóhivatala 13998 sz. alatt továbbít.

Liszt, minden minőségben kapható a Fabricale Constantinescu Coltau Telemara brassói lerakatánál. Bartha, Erdélyi Nyilvános Raktárházak, Brassó, Vasut-utca 45. Konkurrencián kívüli árak. 13987

FABUTOR KIARUSÍTÁS. Mielőtt bármilyen butort venne, tekintse meg a Pásztori és Hettmann butorierakat, Brassó, Kórház-utca 32. 14091

BETEGTOLÓSZÉK, modern kitűnő állapotban, jutányosan eladó. Klein, Brassó, Kut-utca 37. 14042

Alig használt vascsövek, 300 m. 2"—70 m. 3", sárgarézszel-lepek eladók. Ajánlatokat „majdnem új” jellegre a brassói kiadóba kéretnek. 14074

Használt portálét megvétel-re keresek. Cím 14072 sz. alatt a brassói kiadóban.

Topoja betétes háló, köny-habutor, szabógépek, eladók. Brassó, Hosszu-utca 88. 14070

Nagyon jömeneteli vendéglo-kerthelyiséggel, szállodával, nagy városban, haláleset mi-att eladó, vagy kiadó. Cím 14089 sz. alatt a brassói kiadóban.

Vérfrissítésre ajánlunk im-portált egyedekről származó különféle nagyságu LEHORN és RHODE ISLANDI tenyész-jércéket és FAJKAKASOKAT. Künnle József gazdasága Lujza Fajbaromfifarm Sft. Che-orgeh. 14065

Eladó 5 darab szép Uhu fü-les bagoly. Érdeklődni lehet Harnok István, Pui Gara, jud. Hunedoara. 14067

Új modern villa olcsón el-adó. Brassó, Str. Nicu Filipescu 46. 14068

Allást nyer

Tanulóleány jó iskolai kép-zettséggel, felvétetik. Lang Henrik fényképezeti szaküz-lete, Brassó, Kolostor-utca. 14082

Keresek önálló francia var-rónőt, ki föltétlenül ért a próbákhoz is. Tanulóleányokat felveszek. Virágh nőiszalon, Brassó, Kórház-utca 2. 14081

Jórávaló kocsi keresünk Pásztori és Hettmann Brassó, Str. Avram Jancu 76. (Hátul-só-u.) 14090

Intelligentes deutsches Fräulein — mit guten Zeugnissen — wird nach Temesvár gesucht. Vorzustellen: Dr. Abramovici Noa, Villa Crisan. (Nachtmit-tag.) 14063

Masamódleányok azonnal fölvetetnek. Ugyanott női-ka-lapok alakítását 70 lejért vál-lalom. Brassó, Kapu-utca 36. 14069

Allást keres

Bármilyen beletségben szen-vedő, privát betegápolást vál-lalja intelligens nő. Leveleket „31 éves” jellegre a brassói ki-adóba. 14085

Lakás

Napos, tágas BUTOROZOTT SZOBAT KERESÉK Brassóban, lehetőleg kertes helyen, azonnla-ra vagy aug. 1-re. Október 1-ig tar-tózkodom Brassóban. Ajánlatokat „Nyaraló” jellegre a brassói kiadóba kérek, ahol a cím is meg-tudható. 14038

2 vagy 3 szoba furdószobás lakást keresek szeptember vagy október 1-re. Cimeket „Modern” jellegre a brassói kiadóba ké-retnek. 14045

KIADÓ 2 szoba konyha, Brassó, Egres-utca 10. 15919

URICALAD NAGYVÁRADON elvállal középiskolás urileányt tel-jes ellátásra furdószoba- és zongorahasználattal. öv. Berger Ant-alné Oradea, Strada Cantemir (Beothy Odón-u.) 42. 17 14025

4 szobás modern lakás azon-nalra kiadó. Brassó, Rét-u. 8. 14071

Butorozott szoba, esetleg konyhával, 2 személy részére kiadó. Brassó, Fekete-u. 40. 14087

Lépcsőházi különbejáratu Bukarest központjában kiadó. butorozott szoba, penzióval. Str. Smordan 37. I. emelet. Hartman. 14088

Egy szoba, konyha, augusztus 1-től Brassó, Alsó-Fővény-u. 3. kiadó. 14085

Levelezés

ARPAD. Sok boldogságot ki-ván névnapja alkalmából az elfelejtett komája. Str. Müller Guttenbrunn 19. 14093

Pici szívem nélkül üresek a napok, folyton Szívcskémmre gondolva türelmetlenül várom a viszontlátást. Vajon magáca-ka is...? A távolból sok puszi! 14066

Vegyes

Harminckét éve fennálló jöme-neteli pékműhely betegség miatt kiadó. Schlesinger, Tasnád. 14024

Forgalmas helyen berendezett fodrászüzlet kiadó. Szabó Sándor, Brassó, Gácsmajor 43. 14010

Marosvásárhelyen jóforgal-mu szálloda, étterem sörözővel, egy flekenező, betegség miatt bérbeadó. Marosvásárhely, Glo-bus-iroda, Főter 76. 15846

Jó meneteli brassói vendéglo-höz kevés tökével társ kerestetik, esetleg kiadó. Cím a brassói ki-adóban.

Nagyon finom házikoszt kap-ható Fischmannénál, Brassó, Kórház-utca 31. sz. 14080

Középforgalmu gyógyszerár-tér bérbe kerestetik. Cím 14084 sz. alatt a brassói kiadóban.

Megnyit Brassó, Kapu-utca 32. udvarban a „MECHANIKA” varró- és irógépek, KÜLÖN-LEGES VARRÓGÉPEK, kerék-párok, grammofonok stb. SPE-CIALIS javítóműhelye. Ahol javításokat szakszerűen és pon-tosan, nagyon olcsó árak mel-lett 3 évi írásbeli jótállással végzünk. Varrógépjav. háznál is eszközöltetik. Löbl József a Singer cég volt műszerész. 14000

A perzsaszőnyeg házi készí-tése. Irta: Dóczi Pál. (Több mint 50 ábrával). Kézikönyv a perzsaszőnyeg-szővés tökéletes elsajátítására) 140 lej előzetes beküldése ellenében portómé-tesen küldi a Brassói Lapok Könyvosztálya. 14048

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy kézi szótár.

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Ro-mán-Magyar rész füve 80.—11. Magyar-Róman rész füve 80.—a két rész együtt köve-gész vászon kötésben 180.—1ei; díszes fűlbörkő-ésben 240.—1ei. — Kapható min-den könyvkereskedésben. — Kiadta a
BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA